

บทที่ 2

เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอ 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการเรียนรู้ การอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

1.1 การเรียนรู้

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

2.1 แนวทางการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

ตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมิน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการเรียนรู้ การอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

1.1 การเรียนรู้

การเรียนรู้ใดๆก็ตามเป็นผลที่เกิดจากการพยายามตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างมี ความหมาย การเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาที่เช่นกันบุคคลจะต้องพยายามแปลความหมายของสิ่งเร้าที่เป็น ปัญหาด้วยการแยกแยะ วิเคราะห์ถึงปัญหา จนเข้าใจให้กระจ่าง จากนั้นจะเกิดกระบวนการสร้าง โครงร่างหรือรูปแบบการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหลายๆด้านตามความรู้และประสบการณ์เดิม จนกระทั่งเกิดการหยั่งเห็นรูปแบบของการแก้ปัญหาได้ ความสามารถที่เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหานั้นของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกัน ผู้ที่มีประสบการณ์ถูกต้องย่อมมีโอกาสที่จะแก้ปัญหาได้สูงกว่าผู้ที่ขาด ประสบการณ์

สรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ คงทนถาวร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์หรือการฝึกอบรมมิใช่ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (เรไร ฐราวิจิตรกุล, 2541:197-199) กล่าวไว้ดังนี้

เบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom, 1956:90) ได้จำแนกประเภทของพฤติกรรม การเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท

1. พฤติกรรมทางสมอง (Cognitive Domain) เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่าและการนำความรู้ไปใช้ใน สถานการณ์อื่นได้
2. พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อและประสาท หรือด้านทักษะ และการใช้วัยวะต่างๆ (Psychomotor Domain) เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านความชำนาญหรือทักษะ
3. พฤติกรรมด้านอารมณ์ หรือความคิด หรือด้านจิตใจ (Affective Domain) เป็น การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความซาบซึ้ง รสนิยม เจตคติ ศรัทธา การเห็นคุณค่า

พาฟลอฟ (Pavlov's classical conditioning hearing) กล่าวว่าไว้ว่าการเรียนรู้แบบวาง เงื่อนไขคือ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากการตอบสนองของอินทรีย์ที่มีต่อสิ่งเร้าตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไป โดยสิ่งเร้าหนึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการสิ่งเร้าที่ไม่สามารถดึงการ ตอบสนองออกมาได้ถ้าไม่มีเงื่อนไข เรียกว่า (Conditioned stimulus) ส่วนอีกสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ อินทรีย์พอใจสามารถดึงการตอบสนองออกมาได้เองเรียกว่า “สิ่งเร้าที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Unconditioned stimulus) เมื่อนำสิ่งเร้าทั้งสองมาจับคู่กันเรียกว่าเกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจาก ประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านดีและไม่ดี การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้โดย การตั้งใจหรือเกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจก็ได้ เช่น การท่องสูตรคูณ การทบทวนบทเรียน

1.1.1 ความหมายของการเรียนรู้

ทักษะการเรียนรู้ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการเรียนรู้โดยใช้วัยวะ สัมผัส (ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง) หรือรับสิ่งเร้าเพื่อให้เกิดการรับรู้ สมองก็จะบันทึกเป็นความ ทรงจำ จากนั้นสมองก็จะเกิดทักษะการคิดกลั่นกรองข้อมูลต่าง ๆ เป็นระบบเพื่อสร้างความเข้าใจ กับสิ่งเร้า คือ ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วสรุปความ และสามารถสร้างองค์ ความรู้ใหม่ในการพัฒนาตน ซึ่งทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้นี้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

1.1.2 การเรียนรู้ตามแนวคิดของ ดีไวน์ (Devine, 1986)

ทักษะการเรียนรู้ตามแนวคิดของ ดีไวน์ (กรมวิชาการ, 2542) หมายถึง ความชำนาญในการรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล การทำความเข้าใจ การจำ และการนำเสนอ ข้อมูลตามความคิดของตน ซึ่งทักษะทางการเรียนรู้ที่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ทักษะการรับรู้ข้อมูล (Receptive) ได้แก่ ทักษะการอ่าน การฟัง และการดู

กลุ่มที่ 2 ทักษะการไตร่ตรอง (Reflective) ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำความเข้าใจ และทักษะการจำ

กลุ่มที่ 3 ทักษะการแสดงออก (Expressive) ได้แก่ ทักษะการเขียน ทักษะการนำเสนอด้วยวาจา (การพูด) และทักษะการทำแบบทดสอบ

กรอบแนวคิดของทักษะการเรียนรู้ตามแนวคิดของดีไวน์ (Devine, 1986) แสดงได้ ดังนี้

จากกรอบแนวคิดทักษะกระบวนการเรียนรู้เริ่มต้นจาก สิ่งเร้า ซึ่งแนวคิดของดีไวน์ นั้นได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สิ่งเร้า หมายถึง สิ่งที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- (1) สิ่งเร้าที่เกิดจากการสอนโดยครูโดยตรง เช่น การบรรยาย
- (2) สิ่งเร้าที่เกิดจากการสอนที่ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เช่นการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
- (3) สิ่งเร้าที่ผู้สอนให้ผู้เรียนรู้จักสื่อการเรียนการสอน เช่น การสอนให้นักเรียนเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง จากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากสื่อประสม หรือจากภาพยนตร์เพื่อการศึกษา ซึ่งจากการที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้จากสิ่งที่เราต่าง ๆ นี้ นักเรียนจะต้องมีทักษะในการรับข้อมูลจากสิ่งเร้า เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง เป็นต้น

กระบวนการทักษะการเรียนรู้ เมื่อผู้สอนส่งสิ่งเร้ามาให้ผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ใช้อวัยวะรับสัมผัส (ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง) รับสิ่งเร้าเพื่อทำให้เกิดการรับสาร จากนั้นผู้เรียนจะใช้กระบวนการภายในสมองเพื่อทำความเข้าใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเมื่อผู้เรียนรับรู้แล้วสมองจะบันทึกความจำ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีทักษะในการคิดค้นกรองข้อมูล สารต่างๆ เป็นระบบเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับสารนั้น ๆ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นต้น

กระบวนการทักษะการเรียนรู้ในขั้นตอนสุดท้ายคือ การตอบสนอง ซึ่งดีไวน์ กล่าวว่า การตอบสนองในการเรียนการสอน หมายถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกที่บ่งบอก

ว่าเกิดการเรียนรู้แล้ว โดยวาจา หรือการกระทำ ดังนั้นทักษะที่มีความจำเป็นในด้านการตอบสนอง คือ การเขียน การพูด เป็นต้น

1.1.3 การเรียนรู้ตามแนวคิดของแอปป์ (App, 1978)

แนวคิดของแอปป์ (กรมวิชาการ, 2542) เป็นแนวคิดที่ผู้เรียนจะต้องกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองเพื่อให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จและได้จำแนกทักษะทางการเรียนรู้ไว้ 3 ประการดังนี้

1. การวางแผน เป็นการคิดแนวปฏิบัติไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ๆ คือ 1) กำหนดความต้องการจำเป็นในการเรียน 2) ระบุจุดประสงค์ทางการเรียน 3) ระบุตำแหน่งแหล่งวิทยาการที่ตรงกับจุดประสงค์

2. การดำเนินการ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมายซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญคือ 1) ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการ 2) ฝึกฝนทักษะการเรียน

3. การประเมินผล เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติว่าประสบความสำเร็จเพียงใด และจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร กิจกรรมในขั้นนี้ประกอบด้วย 1) กำหนดว่าจะต้องมีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนหรือไม่ 2) พิจารณาว่ากิจกรรมหรือการเรียนต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติตามบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด 3) กำหนดว่าจะมีกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามผลอย่างไร

โดยสรุปแนวคิดของแอปป์ เน้นที่ผู้เรียนหาเป้าหมายของตนโดยการนำผลการเรียนรู้ มาใช้พร้อมปรับปรุงต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.1.4 การเรียนรู้ตามแนวคิดของวอลเลซ (Wallace, 1980)

การเรียนรู้ตามแนวคิดของวอลเลซ (กรมวิชาการ, 2542) นั้น ได้จัดองค์ประกอบการเรียนรู้ และจัดทำแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดระบบการศึกษาด้วยตนเอง เช่น จัดทำตารางเพื่อการอ่านหนังสือ การทำการบ้านและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. การจดบันทึก เป็นการจดบันทึกสาระสำคัญจากการอ่าน การฟังบรรยาย และการศึกษานอกสถานที่

3. การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยการตั้งคำถามก่อนการอ่าน การอ่านอย่างถูกวิธี ความเข้าใจเกี่ยวกับตารางตัวเลขและรูปภาพ

4. การเข้าร่วมสัมมนา เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้การเข้าร่วมสัมมนาเกิดประโยชน์สูงสุด การเรียนรู้ย่อย ๆ ของการเรียนรู้แบบนี้ได้แก่ การคิดล่วงหน้าเกี่ยวกับหัวข้อของ

การประชุมสัมมนา การมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น และการรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5. การเขียนเรื่อง ประกอบด้วย การเรียนรู้ย่อ คือ การค้นคว้าและการใช้ห้องสมุด การเขียนเรื่องจากภาพ การเขียนจากความคิด จินตนาการ การเขียนเสนอความคิดเห็น และข้อเท็จจริง

6. การเตรียมตัวสอบ เช่น การรู้ระบบวัดผล เทคนิคการเรียนรู้ เทคนิคการทำข้อสอบ

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ เป็นการนำความรู้ มาใช้ในการสื่อสารต่าง ๆ และการนำความคิดมาใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งการอ่าน การคิด และการเขียน ถือว่าเป็นทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งในทักษะการเรียนรู้ นั้น ทักษะการรับข้อมูลเป็นทักษะแรกที่ต้องฝึกฝนให้คล่องแคล่วเพราะเป็นทักษะเริ่มต้นที่จะสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง ทักษะในการรับสารคือ การอ่าน การฟัง การดู การคิดการส่งสารคือ การพูด การคิด และการเขียน ซึ่งผู้เขียนจะได้ใช้วัฏจักรรับสัมผัส เช่น ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง เพื่อรับสิ่งเร้า ผู้เขียนจะใช้กระบวนการทางสมองโดยบันทึกเป็นความจำเพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

1.2.1 การอ่าน

1) ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะการรับข้อมูลที่มีความสำคัญมาก จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายและการประเมินทักษะการอ่าน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 (2546 : 364) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่าหมายถึงเป็นการอ่านตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ถ้าไม่ต้องออกเสียงเรียกว่าอ่านในใจ สังเกตดูหรือพิจารณาดูให้เข้าใจ

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 5) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ กระบวนการค้นหาความหมายหรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความคิด เพื่อเพิ่มประสบการณ์ของผู้อ่านซึ่งการอ่านให้เข้าใจก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่านด้วย

เยาวลักษณ์ ชาตีสุขศิริเดช และคณะ (2541 : 60) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การทำความเข้าใจข้อความจากตัวหนังสือที่มีการเรียบเรียงไว้แล้ว โดยเริ่มจากการดูแล้วพยายามจับใจความทำความเข้าใจและพิจารณาเนื้อหาที่อ่านนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องตามที่ผู้เรียบเรียงข้อความต้องการจะสื่อความหมาย

สายใจ ทองเนียม (2542: 78) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือ การดู การทำความเข้าใจจากตัวหนังสือหรือออกเสียงตามตัวหนังสือและสามารถเก็บรวบรวมความคิดพินิจพิจารณาเรื่องที่อ่านให้ถูกต้องชัดเจน

เรื่องอุไร อินทรประเสริฐและคณะ (2546: 66) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การทำความเข้าใจเรื่องราวจากตัวหนังสือที่มีการเรียบเรียงไว้แล้วทั้งการอ่านออกเสียงและอ่านจับใจความซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจและพิจารณาเนื้อหาที่อ่านนั้นให้ถูกต้องและชัดเจน

ชำนาญ บุษาสุข (2546 : 51) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดแล้วนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และการพูดก็เป็นเพียงเสียงที่ใช้แสดงความคิด เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความนั้น

สนิท สัตโยภาส (2545:92) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า “การอ่าน” หมายถึง การมองดูตัวอักษรแล้วถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด จากนั้นจึงนำความรู้ ความคิดหรือสิ่งที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เมื่อถึงเวลาอันควร

วรรณิ โสภประยูร (อ้างใน สนิท นิมเล็ก, 2543:27) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่าเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้ และเข้าใจความหมาย ของคำหรือสัญลักษณ์โดยแปลความออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์

ทิสนา แคมมณี (2544:16) กล่าวว่า ทักษะการอ่านนั้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการสื่อสารและเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของความคิด

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2546 : 58) ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่าเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกเป็นความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์

สุสดี จึงเกรียงไกร (2538 : 11) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน เป็น กระบวนการคิดที่ใช้ความรู้ ประสบการณ์เดิม ทักษะคิดของผู้อ่านในการแปลความหมายของสัญลักษณ์ ตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำอย่างมีเหตุผลและเข้าใจความหมายที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ต้องการให้ผู้อ่านนำไปสื่อความหมายให้ได้ตามความหมายอย่างชัดเจน สมบูรณ์ โดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง และสามารถนำความคิดเหล่านั้น ไปใช้ให้ถูกต้องและเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน

นิตยา พลดงนอก (2540 : 9) กล่าวว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรออกมาเป็นความคิด เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเข้า

ใจความต้องการของผู้เขียนและนำความรู้หรือความคิดที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยผู้อ่านจะมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับรายละเอียดในสิ่งที่พิมพ์และความรู้เดิมของผู้อ่านเป็นสำคัญ

อรัญญา ฤกษ์ชัย (2541:8) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมายของ ตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ หรือความเข้าใจ จากตัวอักษรออกมาเป็นความคิดแล้วสามารถนำความคิดนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542:1) กล่าวว่า การอ่านคือความสามารถที่จะเข้าใจความหมายที่จะเขียนขึ้นมาแต่ละบรรทัด ซึ่งผู้อ่านไม่ต้องไปสนใจกับรายละเอียด แต่ต้องสามารถจับใจความสำคัญจากกลุ่มคำซึ่งสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

กระทรวงศึกษาธิการ (มปป. : 47) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียน เขียนขึ้น ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิดหรือสารจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2546:89) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านจะมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตมากกว่าคนที่อ่านหนังสือไม่ออก

บันลือ พฤษะวัน (2543 : 6) กล่าวว่า การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยผู้อ่านใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน นับตั้งแต่การสังเกต การจำรูปคำ การใช้ประสบการณ์เดิมมาแปลความ ตีความ หรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี ตลอดจนนำสิ่งที่อ่านมาใช้ประโยชน์เป็นแนวคิดแนวปฏิบัติได้ดี

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 :2) กล่าวถึงความหมายของการอ่านในลักษณะกระบวนการไว้ว่า การอ่านเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความสามารถของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

สมศักดิ์ สินธุระเวชัญ (2545:51) ให้ความหมายของการอ่านว่า คือการแปลความหมายของตัวอักษรออกเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ดังนั้นหัวใจของการอ่านอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

ดัชเชอ (Dutcher, 1990:18) กล่าวว่า ทักษะการอ่านคือ กระบวนการสร้าง ความหมาย การขยายขอบเขตความรู้โดยได้ข้อมูลจากงานเขียนและเนื้อหาของสิ่งที่อ่านนั้นๆ

รัดเดิล (Ruddell,1995:44) กล่าวว่า ทักษะการอ่านคือ การรับรู้โดยการมองเห็น วัตถุ สิ่งของ ซึ่งจะแตกต่างกันตามระดับอายุ

สรุปว่า การอ่าน เป็นความสามารถในการแปลความหมายของสิ่งที่ สายตาสัมผัสไปบนตัวอักษรและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิด และสามารถ ถ่ายทอดถ้อยคำหรือความคิดนั้นๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้โดยการประเมินความสามารถในการ อ่าน 3 องค์ประกอบ 1) การแปลความ หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ หรือเรียบเรียงข้อความใหม่จากการอ่านข้อความ และรูปภาพ โดยใช้สำนวนภาษา ของตนเอง แต่ให้คงสาระเดิมของเรื่อง 2) การตีความ หมายถึง ความสามารถในการตีความหมาย ของสิ่งที่แฝงอยู่ในข้อความ และรูปภาพ ที่ไม่ได้บอกไว้ตรง ๆ ได้สอดคล้อง และสามารถเชื่อมโยง ข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล และ 3) การสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความ สำคัญ จากการอ่านข้อความ และรูปภาพ ได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผลว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร

2) ความสามารถในการอ่าน

ความสามารถในการอ่าน คือ ความเข้าใจ การอ่านกับความเข้าใจในการ อ่านเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กำหนดคุณภาพของ ผู้เรียนด้าน การอ่าน ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3) ว่ากำหนดให้อ่านแล้วเข้าใจ ข้อความที่อ่าน (กรมวิชาการ 2546 : 188) เห็นได้ว่า ความเข้าใจการอ่านเป็นตัวแทนที่แสดง ความสามารถในการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ถ้าผู้อ่านมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง จะทำให้ผู้อ่าน สามารถรายงานความรู้ ความคิดจากสิ่งที่อ่านนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยความสามารถ ด้านความ เข้าใจในการอ่านนั้นมีระดับ ต่าง ๆ กัน นักการศึกษา ได้แบ่งระดับความสามารถในการอ่านหรือ ความเข้าใจในการอ่านไว้ ดังนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1990 อ้างใน นิตยา พลดงนอก 2540: 13) แบ่งความ เข้าใจในการอ่านเป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับตามตัวอักษร (Textuality Explicit Comprehension)

ประกอบด้วยความสามารถในการตอบคำถามที่ผู้อ่านสามารถค้นพบรายละเอียดได้จากเรื่องที่อ่าน ประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

- 1.1 การบอกสาระสำคัญ
- 1.2 การแยกรายละเอียดสำคัญ และรายละเอียดปลีกย่อย
- 1.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์
- 1.4 การปฏิบัติตามคำสั่ง

2. ระดับตีความ (Textuality Implicit Comprehension) คือการอ่านที่ ผู้อ่านต้องเสาะ แสวงหาความรู้ ความหมายที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในข้อความโดยตรง ผู้อ่านต้องใช้

ความสามารถในการตีความ หาข้อสรุป ขยายความและทำนายสิ่งที่จะตามมา ประกอบด้วยลักษณะย่อยๆ ดังนี้ คือ

- 2.1 การอ้างอิงจากเรื่องที่อ่าน
- 2.2 การสรุปเรื่องที่อ่าน
- 2.3 การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า
- 2.4 การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน
- 2.5 การเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล และเปรียบเทียบได้
- 2.6 การบอกความหมายโดยนัยของเรื่องที่อ่าน

3. ระดับวิจารณ์หรือประเมิน (Critical Reading) คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถพิเศษในการพิจารณาตัดสินเพื่อประเมินค่าสิ่งที่ผู้เขียนเขียนขึ้น โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านประกอบการตัดสินใจ ประกอบด้วยลักษณะย่อยๆดังนี้ คือ

3.1 การจำแนกระหว่างความจริงกับความเชื่อหรือระหว่างความจริงกับความเพ้อฝัน

- 3.2 การประเมินความถูกต้องเหมาะสม และคุณค่าของสิ่งที่อ่าน
- 3.3 ความเข้าใจสำนวนภาษา
- 3.4 การพิจารณาการโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ
- 3.5 การรับรู้อคติของผู้เขียน

4. ระดับสร้างสรรค์ (Creative Reading) คือการอ่านที่ผู้อ่านสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้จากการอ่าน ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์คล้ายคลึงกันหรือสถานการณ์อื่นในชีวิตประจำวันได้

สมิธ (Smith, 1963 อ้างใน จินดา ยัญทิพย์ 2547 : 92) แบ่งความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ

1. ความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นระดับการอ่านที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้จากตัวอักษรที่ปรากฏ การอ่านระดับนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการอ่านในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านป้ายต่าง ๆ ฉลากสินค้า และโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น

2. ความเข้าใจระดับตีความ (Interpretive comprehension) หรือขั้นสรุปอิงความ (Inferential comprehension) เป็นระดับการอ่านที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้ลึกซึ้งกว่าระดับแรกเพราะต้องอาศัยความเข้าใจระดับแรกเป็นพื้นฐานในการตีความ สิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้ชัดเจน การอ่านระดับนี้ประกอบด้วยกระบวนการคิด เช่น การ

สรุปความ (drawing conclusion) การสรุปความเห็น (making generalization) และการคาดการณ์ล่วงหน้า (predicting outcomes)

3. ความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Comprehension) เป็นระดับที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดเห็นของผู้อ่านมาวิเคราะห์ตัดสินประเมินค่าข้อความที่อ่าน การอ่านระดับนี้ ผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับผู้เขียนหรือเรื่องที่ทำหน้านั้นมาก่อน เพราะผู้อ่านต้องอาศัยการเปรียบเทียบและประเมินสิ่งที่อ่านว่าน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เห็นด้วยหรือไม่ ผู้เขียนรู้จริงในเรื่องที่เขียนหรือมีอคติต่อเรื่องที่เขียนหรือไม่ อย่างไร โดยความเข้าใจในระดับนี้ต้องอาศัยความเข้าใจใน 2 ระดับแรกเป็นหลักพื้นฐาน

คอลลแมน และคนอื่น ๆ (Dallman and Others, 1974 : 166 อ้างใน พูลศรี กิจเฉลา 2544 : 46) จำแนกการอ่านเพื่อความเข้าใจออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง คือ ความเข้าใจเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือ ที่เขียนไว้
2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความตีความ แปลความจากเรื่องที่อ่าน
3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่า คือ ความสามารถในการประเมินค่าสิ่งที่อ่านมาโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ของการอ่าน พิจารณาตัดสินว่าข้อสรุปของผู้เขียนถูกต้องหรือไม่อย่างไร

บาร์เรทท์ (Barrett, 1968 อ้างใน จรรยา บุญปลั่ง 2541 : 72) ได้จำแนกระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 5 ระดับ โดยอาศัยหลักการจำแนกตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของ บลูม (Bloom, 1959) ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Liberal comprehension) เป็นระดับการอ่านจับใจความ รายละเอียดต่าง ๆ การลำดับเหตุการณ์ สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวที่อ่านทั้งในแง่ความแตกต่างและความเหมือน ทราบความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลทราบถึงลักษณะเฉพาะของตัวละครในเรื่องที่อ่าน สามารถจำและทบทวนเรื่องที่อ่านได้
2. ระดับการจัดเรียงใหม่(Reorganization)ได้แก่ความสามารถที่จะแยกประเภทสิ่งต่าง ๆ ได้ ย่อเรื่องที่อ่านทั้งหมด หรือข้อความบางตอนได้ สามารถสรุปสังเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
3. ระดับการให้ข้อคิดเห็น (Inferential Comprehension) ได้แก่ความสามารถที่จะนำความคิดเห็นและรายละเอียดที่ได้จากการอ่าน ความคิดเห็นและประสบการณ์

ส่วนตัวมาใช้สรุปให้ข้อวินิจฉัยในแง่สนับสนุนรายละเอียด สรุปใจความสำคัญ ลำดับเหตุการณ์และการตีความของภาษา ซึ่งมีได้ปรากฏให้เห็น โดยตรงจากข้อความที่อ่าน

4. ระดับประเมินผล (Evaluation) เป็นระดับความสามารถในการที่จะตัดสินใจและประเมินผลด้วยตนเองว่าเรื่องที่อ่านนั้นอะไรเป็นข้อเท็จจริง (Facts) อะไรเป็นจินตนาการ (Fantasy) อะไรเป็นความคิดเห็น (Opinion) ตลอดจนความสามารถในการประเมินความเชื่อถือได้ของเรื่องที่อ่าน และในการประเมินความคิดเห็นส่วนตัวว่ามีความเหมาะสมที่จะยอมรับหรือไม่

5. ระดับเกิดความซาบซึ้ง (Appreciation) ความสามารถในระดับนี้เป็นการอ่านในระดับสูงสุด คือการมีอารมณ์ร่วมตามเนื้อเรื่อง ตามภาษาของผู้เขียน ตลอดจนการสร้างภาพพจน์ และการแสดงออกทางอารมณ์ จากการศึกษาที่ได้อ่านเรื่องราว นั้น ๆ

เบอร์มิสเตอร์ (Burmeister, 1974 อ้างใน จรรยา บุญปลั่ง 2541 : 74) ได้จำแนกระดับความเข้าใจในการอ่าน โดยดัดแปลงมาจาก Bloom's Taxonomy ดังนี้

1. ระดับความจำ (Memory) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถจำเรื่องราวและเหตุการณ์จากสิ่งที่อ่านได้ เช่น จำข้อเท็จจริงในเรื่องได้ นิยามใจความสำคัญ และลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง เป็นต้น

2. ระดับแปลความ (Translation) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านนำข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น การแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การให้คำจำกัดความ การนำใจความไปแปลเป็นรูปแผนภูมิ เป็นต้น

3. ระดับตีความ (Interpretation) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนมิได้เขียนไว้โดยตรง เช่น หาเหตุเมื่อกำหนดผลมาให้ ให้เหตุผลแล้วสามารถหาผลได้จากการคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่อง เป็นต้น

4. ระดับการประยุกต์ใช้ (Application) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจหลักการและนำไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ

5. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนย่อยที่ประกอบเข้าเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การวิเคราะห์การโฆษณาชวนเชื่อ การวิเคราะห์คำประพันธ์ การทราบถึงความไม่สมเหตุสมผลของเรื่องที่เขียน ตลอดจนการลงความเห็นในเรื่องที่อ่านได้

6. ระดับสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำเอาความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านมารวบรวมและจัดเรียงเรียงใหม่

7. ระดับการประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการกำหนดเกณฑ์และตัดสินเรื่องที้อ่าน โดยอาศัยเกณฑ์จากประสบการณ์ของตนเอง

สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านจะเริ่มต้นที่ระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นระดับที่ง่าย ๆ ไปสู่ระดับยาก อย่างไรก็ตามแต่ละระดับไม่สามารถแยกเป็นอิสระจากกัน การอ่านเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้น ตั้งแต่การอ่านระดับพื้นฐาน คือ เข้าใจความหมายในระดับคำ ประโยคและข้อความเป็นการเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ปรากฏ โดยการอ่านในระดับขั้นต้น เป็นพื้นฐานสำหรับ การอ่านในระดับสูง ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดในการพิจารณาสิ่งอ่าน ตีความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ วินิจฉัยและประเมินค่า จากข้อความที่อ่าน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านการอ่านไว้ในระดับพื้นฐาน

3) ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของมนุษย์ในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ทักษะการอ่านจึงมีความสำคัญและมีคุณค่า เพราะการอ่านทำให้ฉลาด ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ใ้ห้รอบรู้ ทันโลก ทันเหตุการณ์ดังที่นักการศึกษาได้สรุปด้านการอ่านไว้ ดังนี้

สุสตี จิงเกรียงไกร (2538 : 12) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านว่า มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตมาก เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ แสวงหาความรู้ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย

วิฒนะ บุญจับ (2541 : 99) กล่าวว่า การอ่านช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นปัจจัยในการพัฒนาบุคคล ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและมีส่วนผลักดันเพิ่มพูนประสบการณ์ของตนเอง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนเนื่องจากการอ่านเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่สำคัญ นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะการอ่าน

สุวรรณ ตังทีฆะรักษ์ (2543 : 1 - 2) กล่าวว่า การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาความคิด และจิตใจ ผู้ที่อ่านมากจะรู้จักนำความรู้ ความคิด และประสบการณ์จากการอ่านมาช่วยพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างถี่ถ้วน การอ่านจึงเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมความรู้และความเข้าใจระหว่างมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาให้ประกอบกิจร่วมกันได้เป็นอย่างดี จึงนับว่ามีความสำคัญมากต่อชีวิตมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านมีมากมาย ซึ่งจะชี้ให้เห็นดังต่อไปนี้

1. การอ่านช่วยให้คนเราทันโลก ทันเหตุการณ์ ไม่ล้าหลัง

2. การอ่านช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ การอ่านมากมายย่อมทำให้รู้มากและมีผลทำให้สติปัญญาชาญฉลาดเฉียบแหลม ทำให้เกิดวิจรรณญาณในการรับสาร

3. การอ่านช่วยให้คนเราที่ศนะที่กว้างขึ้น รู้จักรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพทางหนึ่งด้วย

4. การอ่านทำให้คนเราได้รับความเพลิดเพลิน ทำให้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วจนสามารถลืมความเบื่อหน่ายและความเหงาได้ จึงนับว่าการอ่านเป็นการใช้เวลาว่างที่มีประโยชน์ที่สุด

สุนันท์ ประสานสอน (2544 : 1) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยเฉพาะยุคที่ข้อมูลข่าวสารแพร่ไปได้อย่างรวดเร็วและมีสื่อการอ่านที่หลากหลายรูปแบบเช่น ปัจจุบันสภาพการณ์เช่นนี้เอื้อให้ทุกคนสามารถใช้อ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ต้องการได้เป็นอย่างดี

สนิท สัตโยภาส (2545:94) กล่าวว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่เราจำได้ฝึกฝนให้มีทักษะการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน ชอบการใฝ่หาความรู้และหมั่นติดตามความเคลื่อนไหว ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ด้วยการอ่านอยู่เสมอ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านมาช่วยพัฒนาชีวิตแห่งตน และสังคมส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

สมเกียรติ กินจำปา (2545:15) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันเพราะนอกจากจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินแล้ว การอ่านยังเป็นการแสวงหาความรู้เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งยังเพิ่มพูนสติปัญญาของตน บุคคลอื่นที่มีความเข้าใจในเรื่องการอ่านอย่างแท้จริงย่อมสามารถนำความรู้ ความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและรักการอ่านมากขึ้น

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 121) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

2. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องการอ่านติดต่อสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นนอกเหนือไปจากทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้ และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจงานที่ตัวกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้า และประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

4. การอ่านสามารถสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง

5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้เกิดความมั่นใจในการปราศรัย การบรรยาย หรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพ และความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิด นับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7. การอ่านเรื่องราวต่างๆในอดีต เช่น ศิลปจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารวรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้ผู้นุชนรุ่นหลังรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้รุ่งเรืองต่อไปได้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่าการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วยความสนองความอยากรู้ อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง ซึ่งมีอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท โดยเฉพาะความอยากรู้ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ในโลกนี้

ศุภวรรณ มองเพชร (2547 : 22) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ที่สามารถนำติดตัวไปได้
3. หนังสือเก็บไว้ได้นานกว่าสื่ออื่น ๆ ซึ่งมีอายุการใช้งานจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมาธิ มีสมาธิมากกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ ผู้อ่านสามารถ

กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านอย่างคร่าว ๆ หรืออ่านอย่างละเอียด อ่านข้ามหรืออ่านทุกตัวอักษรก็ได้ตามใจผู้อ่าน หรือจะอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะมีหนังสือให้เลือกมากมาย

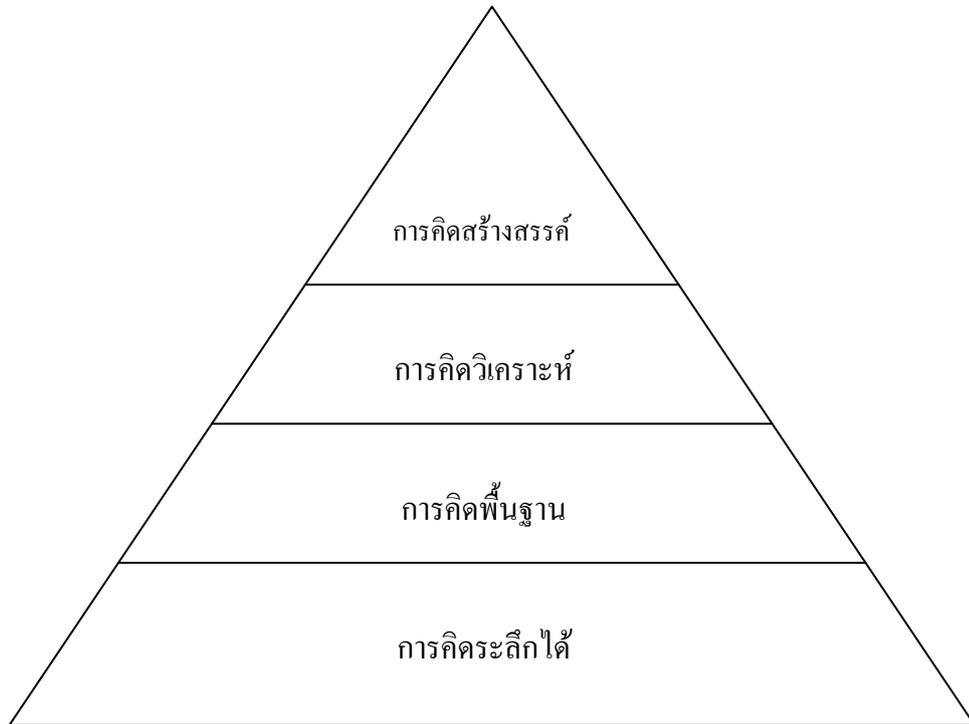
อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546 : 47) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็น เครื่องมือสำคัญของบุคคลในการแสวงหาความรู้ การอ่านเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคคลในทุกอาชีพและทุกสาขาวิชา ตลอดจนรู้จักแสวงหาความรู้และติดตามความเจริญก้าวหน้าในสรรพวิทยาการ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคม

จากความสำคัญของการอ่านข้างต้นพอสรุปได้ ดังนี้ การอ่านมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาก ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างความเจริญงอกงามทางสติปัญญา เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้เกิดความรู้ ความเพลิดเพลินและประสบการณ์ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการรับทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยสู่คนรุ่นหลังต่อไป

1.2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์จะเกิดขึ้นเมื่อเราต้องการทำความเข้าใจโดยการพยายามตีความข้อมูลที่ได้รับ เมื่อเกิดข้อสงสัยสมองจะพยายามคิดหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลมาอธิบายถึงเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเพื่อประเมินสิ่งต่างๆ ที่ต้องตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมหรือเมื่อต้องการเห็นภาพรวมทั้งหมด

กระบวนการคิด เป็นลักษณะของการคิดที่มีความสลับซับซ้อนและมีกระบวนการที่ชัดเจน จะต้องอาศัยทักษะการคิดระดับได้ การคิดพื้นฐาน การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดประยุกต์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ภาพที่ 2.1 แสดงลำดับขั้นตอนทักษะกระบวนการคิด

ที่มา : ปรับปรุงทักษะกระบวนการคิดของ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และ
วิทยากร เชียงกูล, 2544

1) ความหมายของทักษะการคิด

ทักษะการคิดเป็นคุณลักษณะที่มุ่งพัฒนาให้กับเด็กไทยซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

(1) การคิด

อรพรรณ ลือบุญรัชชัย (2542) กล่าวว่า การคิดคือการระลึกในเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหรือสนใจ เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ชัดเจนกว่า แม่นตรงกว่า และสามารถยืนยันได้ถูกต้องและเหมาะสม

ดิวอ (1968 อ้างใน จรรยาพร แก้วสุจริต, 2541) กล่าวว่า การคิดมีลักษณะต่อเนื่องเป็นกระแส และทักษะการคิดไม่ใช่การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสอย่างเดียว

ฮิวการ์ด (1962 อ้างใน จรรยาพร แก้วสุจริต, 2541) กล่าวว่า การคิด หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสมอง โดยมีกระบวนการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของหรือ

สถานการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นกระบวนการที่เป็นภาพหรือสัญลักษณ์ของสิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆ ให้ปรากฏขึ้นในความคิดหรือจิตใจ

(2) การคิดพื้นฐาน

กรมวิชาการ (2542: 89) กล่าวว่า การคิด หมายถึง กระบวนการทำงานของสมองโดยใช้ประสบการณ์มาสัมพันธ์กับสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมโดยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและประเมินอย่างมีระบบและเหตุผลเพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาของบุคคลที่ใช้ในการสร้างความหมายความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์

ทิสนา แคมมณี (2544: 56) กล่าวว่า การคิดเป็นกระบวนการทางสมองในการจัดกระทำกับข้อมูลหรือสิ่งเร้า ทักษะการคิดเป็นกระบวนการทางปัญญาของบุคคลที่ใช้ในการสร้างความหมายความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545: 47) กล่าวว่า ทักษะการคิดคือการที่คนๆ หนึ่งพยายามใช้พลังทางสมองของตนเองในการนำเอาข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่มาจัดวางอย่างเหมาะสม

ทักษะการคิดพื้นฐาน หมายถึง ทักษะการคิดย่อยที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นต่อการคิดในระดับที่สูงขึ้นหรือซับซ้อน

(3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analytic thinking)

จากการศึกษาความหมายและการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่าความหมายของทักษะการคิดวิเคราะห์มี ดังนี้

สิริฉันท์ สติรกุล (2539:25) กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลรอบคอบ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเหมาะสม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547:24) กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

ทิสนา แคมมณี (2544:3) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าการคิดวิเคราะห์ (Analyzing) หมายถึง การแยกข้อมูลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ แล้วจัดข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลในส่วนต่าง ๆ

สุวิทย์ มูลคำ (2547:9) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่ง

หนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์และความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนด

อเนก พ.อนุกุลบุตร (2547:60) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการพิจารณาสิ่งสำเร็จรูปหรือระบบใดๆ อย่างแยกแยะให้ค้นพบความจริงที่แฝงในรูปขององค์ประกอบ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และหลักการที่องค์ประกอบคูกันอยู่เป็นลิ่งสำเร็จรูปหรือเป็นระบบอยู่ได้

บรูเนอร์ และคณะ (Bruner and Others,1956 อ้างใน พัทธา วีระเก่า ,2544:22) ได้ให้ความหมายว่า การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ใช้การสร้างความคิดรวบยอด (Concept Formation) เกี่ยวกับเรื่องราวข้อมูลความจริงที่ได้รับและเป็นกระบวนการที่ใช้การแปลข้อความ ข้อมูล รวมถึงการจำแนกรายละเอียด การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้รับ ตลอดจนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม

เอ เอส ซี ดี (ASCD,2003) สรุปว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นการแสดงความชัดเจนของข้อมูลโดยการระบุและการแยกคุณลักษณะ

นอร์ท แคโรไลนา ดีพาร์ทเม้นท์ ออฟ อินสตรัคชั่น (North Caroline Department of Instruction, 1994) สรุปว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความกระจ่างของข้อมูลที่มีอยู่โดยการค้นพบ การทดสอบ หรือการหาความสัมพันธ์

แฟมิลี เอ็ดดูเคชัน คอม (Family Education.com ,2003) สรุปว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการแยกข้อมูลออกเป็นส่วน ๆ โดยพยายามเข้าใจโครงสร้างข้อมูล

กิลฟอร์ด (Guilford,1967 อ้างใน พัทธา วีระเก่า, 2544:2223) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การทำสิ่งต่างๆด้วยปัญญา คือ เป็นกระบวนการปรับโครงสร้าง โดยการจัดสิ่งเร้าที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิม และการปรับประสบการณ์เดิมให้เข้ากับความคิดที่ได้รับใหม่ ผลของการปรับเปลี่ยนดังกล่าวจะช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของบุคคลจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งที่สูงกว่า

ลอร์เบอร์ (Laber,1995 อ้างใน สมนึก ปฏิปทานนท์, 2542:35) กล่าวถึง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ว่าเป็นความสามารถทางปัญญาซึ่งแบ่งออกเป็น

1. การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการแยกองค์ประกอบออกเป็นส่วนย่อยๆ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการดูหลักการที่ใช้ในการแสดง
ความสัมพันธ์

สรุปได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการ
จำแนกองค์ประกอบของข้อมูล แต่ละประเด็น แล้วหาหลักความสัมพันธ์ในการจัดประเด็นที่
สัมพันธ์กันให้อยู่ในหมวดหมู่ หลักการ กฎเกณฑ์ หรือ รูปแบบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง สามารถจำแนกองค์ประกอบของ
ข้อมูลจากการอ่านข้อความ และรูปภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง สามารถบอกความสัมพันธ์
เชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของข้อมูล จากการอ่านข้อความ และรูปภาพ ที่
กำหนดให้อย่างสมเหตุสมผล
3. วิเคราะห์หลักการ หมายถึง สามารถสร้างหรือบอกหลักการที่
เชื่อมโยงสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆ จากการอ่านข้อความ และรูปภาพ ที่กำหนดให้อย่าง
สมเหตุสมผล

การคิดสร้างสรรค์ ถือว่าเป็นกระบวนการทางความคิดที่มี
ความสำคัญต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิด สร้างจินตนาการ และสามารถแก้ปัญหา
ได้ตามสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่กำหนดไว้ ความคิดสร้างสรรค์คือพลังทางความคิด ซึ่ง
ทุกคนมีมาแต่กำเนิด หากได้รับการกระตุ้น การพัฒนาพลังแห่งการคิดสร้างสรรค์จะทำให้คนมี
อิสระทางความคิด มีความคิดที่นอกกรอบ และสามารถหาหนทางในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

แอน เดอร์สัน (Anderson,1957 อ้างใน สุวิทย์ มูลคำ ,2550)

กล่าวว่าการรอบการคิดสร้างสรรค์ 6 ชั้น ดังนี้

- ขั้นที่ 1 มีความสนใจ
- ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 3 ไตร่ตรอง วางแผน
- ขั้นที่ 4 เกิดจินตนาการ
- ขั้นที่ 5 การสร้างจินตนาการออกมาให้เป็นความจริง
- ขั้นที่ 6 รวบรวมความคิด

อุษณีย์ โพธิ์สุข (2537) สรุปเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ออกเป็น 4
ประเภท ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทการเปลี่ยนแปลง(Innovation) คือ
แนวคิดที่เป็นการสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ขึ้น

2. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทการสร้างสรรค์ (Synthesis) คือการผสมผสานแนวคิดจากแหล่งต่างๆ เข้าด้วยกัน แล้วก่อให้เกิดความคิดใหม่

3. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่อเนื่อง (Extension) เป็นการผสมผสานระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ประเภทเปลี่ยนแปลงกับความคิดสร้างสรรค์ประเภทวิเคราะห์

4. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทการลอกเลียน (Duplication) เป็นลักษณะการจำลองหรือลอกเลียนแบบความสำเร็จอื่นๆ โดยอาจจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้แปลกใหม่

สรุปได้ว่า ทักษะการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดเดิมและเป็นความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

สมนึก ปฏิปทานนท์ (2546 : 5152) สรุปว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่างคือ

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการจำแนกข้อเท็จจริงออกจากสมมุติฐาน และสามารถสรุปข้อความนั้นๆ ได้

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่โดยการเชื่อมโยงเหตุ และผล สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมมุติฐานและข้อสรุป

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์รูปแบบ วัตถุประสงค์ทัศนคติและความคิดเห็นของผู้เขียนที่ต้องการสื่อให้ทราบ

พัชราภรณ์ พิมละมาศ (2544 : 32) สรุปเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ว่าประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ เนื้อหา ได้แก่

1.1 ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่างๆ ในข้อมูล

1.2 ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลอื่นๆ

1.3 ความสามารถในการแยกแยะความจริงออกจากสมมุติฐาน

1.4 ความสามารถในการแยกแยะข้อสรุปจากข้อความปลีกย่อย

1.5 การบอกสิ่งที่จูงใจและพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลของกลุ่ม

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่

2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ของแนวคิดในบทความและข้อความต่างๆ

2.2 การรู้ได้ว่ามีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

2.3 การแยกแยะความจริง หรือสมมุติฐานที่เป็นใจความสำคัญหรือข้อโต้แย้งที่นำมาสนับสนุนข้อสมมุติฐาน

2.4 การตรวจสอบสมมุติฐานที่ได้มาจากการแบ่งแยกความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลจากความสัมพันธ์อื่นๆ

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้ง แบ่งแยกสิ่งที่ตรงและไม่ตรงกับข้อมูลได้

2.6 สร้างความสัมพันธ์ และแยกรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญ

3. การวิเคราะห์หลักการได้แก่

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อความและความหมายขององค์ประกอบ

3.2 วิเคราะห์รูปแบบในการเขียน

3.3 วิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน ความเห็นของผู้เขียนหรือลักษณะของผู้เขียน

3.4 วิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนในด้านต่างๆ

อเนก พ. อนุคุณบุตร (2547 : 62) แบ่งความสามารถของการวิเคราะห์เป็น 3 ชนิด คือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Elements) เป็นการคิดอย่าง แยกแยะว่าสิ่งสำเร็จรูปที่พิจารณานั้นมีชิ้นส่วน องค์ประกอบ เนื้อแท้ (Element) อะไรบ้าง สิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ เป็นหัวใจ เป็นส่วนประกอบย่อย การวิเคราะห์องค์ประกอบ อาจวิเคราะห์ชนิดตามเกณฑ์ หรือหลักการใหม่ที่มีเหตุผลเชิงวิชาการ หรือวิเคราะห์สิ่งสำคัญไม่สำคัญ วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ หรือวิเคราะห์เลขศูนย์ที่แฝงเร้นอยู่

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships) เป็นการคิดค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยในระบบนั้นๆ

3. การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principle) เป็นการคิดแบบพิจารณาทั้งองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทุกส่วนแล้วค้นหาหลักการ กฎเกณฑ์ หรือรูปแบบ การวิเคราะห์หลักการจึงเป็นการคิดอย่างละเอียดเพื่อค้นพบหลักการหรือความจริง ของแม่บทที่มีส่วนประกอบย่อยถือเป็นพื้นฐานร่วมกันอยู่

สุวิทย์ มูลคำ (2547 :2324) จำแนกความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช สัตว์ ข้าว ข้อความ หรือ เหตุการณ์ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่างๆ โดยการระบุนความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ และความสำคัญในเรื่องนั้นๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด เช่น การให้ผู้เรียนค้นหาหลักการของเรื่อง การระบุนจุดประสงค์ของผู้เรียน ประเด็นสำคัญของเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการจูงใจผู้อ่าน และรูปแบบของภาษาที่ใช้

จากแนวคิดของนักการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ 3 ลักษณะ คือ

1. วิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นการคิดแยกแยะหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่างๆ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการคิดหาความสัมพันธ์ของส่วนต่างค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ ใช้ความคิดเชื่อมโยงเหตุผล สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ

3. วิเคราะห์หลักการ เป็นการคิดแบบพิจารณาทั้งองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทุกส่วนแล้วค้นหาหลักการ กฎเกณฑ์ หรือรูปแบบ

จากความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ข้างต้นพอสรุปได้ว่าความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริง หรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

3) ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์

ทักษะและความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์นั้น จัดได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

บลูม และคณะ (Bloom and Other ,1972:207 อ้างในเชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2530:2) ได้จำแนกจุดหมายทางการศึกษาออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. การรู้ (Cognitive Domain) หมายถึงการเรียนรู้ด้านวิชาการที่ใช้กระบวนการทางสมองเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้

2. ความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึงการเรียนรู้ด้านความรู้สึก เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ และบุคลิกภาพ

3. การปฏิบัติ (Psychomotor Domain) หมายถึงการเรียนรู้ด้านทักษะอันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ และการแสดงออกของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(อศส) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 จุดประสงค์คือ เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ตามมาตรา 24 ข้อ 2 ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ข้อ3 การจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

นวลลอ ทินานนท์ (2545:1) กล่าวว่าความคิดเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของมนุษย์ ในทางจิตวิทยา การคิดเป็นกระบวนการทางสมองที่ได้ตอบสนองสิ่งเร้า และแสดงออกเป็นพฤติกรรมความคิดจึงต้องเป็นกระบวนการที่ต้องมีการฝึกฝน เพื่อให้สมองทำงานอย่างมีประสิทธิภาพการคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาสติปัญญา โดยเฉพาะในปัจจุบันมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา นักศึกษา จึงหันมาให้ความสำคัญกับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการคิดเพื่อสร้างคนให้เป็นผู้มีปัญญา มีคุณธรรม เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 31 – 47) ได้สรุปประโยชน์และความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า

1. การคิดเชิงวิเคราะห์ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญาที่ทำให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยง่าย มีวิธีตรวจสอบข้อเท็จจริงบนพื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ส่วนบุคคล
2. การคิดวิเคราะห์บนพื้นฐานการคิดในมิติอื่นๆ โดยการช่วยคิดหาเหตุผลเพื่อสืบค้นข้อเท็จจริง
3. การคิดวิเคราะห์ช่วยในการแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยในการแยกแยะและทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น
4. การคิดวิเคราะห์ช่วยในการประเมินการตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลที่เป็นฐานความรู้ และประสบการณ์ที่ช่วยให้ตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้
5. การคิดวิเคราะห์ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผลด้วยการช่วยให้คิดด้านต่างๆ บนพื้นฐานความเป็นไปได้และมีเหตุผล

6. การคิดวิเคราะห์ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง เป็นการสรุปสถานการณ์ จากข้อเท็จจริง ไม่ใช่เป็นการสรุปบนพื้นฐานของอารมณ์และความรู้สึก จึงช่วยให้ได้รับความรู้ ข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

สกินเนอร์ (Skinner, 1976) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า ประกอบด้วย กระบวนการของความคิด และความสามารถ ซึ่งกระบวนการของความคิด หมายถึง ทักษะในการสืบเสาะ และการแก้ปัญหาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนความสามารถ หมายถึง ความรู้ในข้อเท็จจริง หลักการทฤษฎี บทสรุป และการอ้างอิงทั่วไป

ดิวอี้ (Dewey, 1984) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการ พิจารณาตรรกะอย่างกระตือรือร้น ไม่ลดละและมีความรอบคอบต่อความเชื่อหรือความรู้ต่างๆ โดยอาศัยหลักฐานมาสนับสนุนความเชื่อหรือความรู้นั้นรวมทั้งข้อสรุปอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ศรีสุรางค์ ทิณะกุล (2542 : 9- 12) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการคิดที่ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา โดยพิจารณาถึงสถานการณ์หรือข้อมูลต่าง ๆ ว่ามี ข้อเท็จจริงเพียงใดหรือไม่

ลิขิต ชีรเวทิน (2543 : 68) ได้กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการตั้งคำถามว่า อะไรคือสาเหตุไปสู่ปรากฏการณ์นั้นจากนั้นก็พยายามหาคำตอบ

เสงี่ยม โตรัตน์ (2546 : 26) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็น ความสามารถในการมองเห็น มองออก เข้าใจ หรือการตัดสินใจดังนั้น การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิด อย่างมีเหตุผล สามารถเข้าถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิต โดยอาศัยความรู้ในการคิดไตร่ตรอง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 24) ได้ให้ความหมายของการคิด วิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจำแนก แจกแจงองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่ง ใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 9) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถใน การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์

อนุก พ.อนุกุลบุตร (2547 : 60) กล่าวว่า การคิดแบบวิเคราะห์ เป็นการ คิดพิจารณาสิ่งสำเร็จรูปหรือระบบใด ๆ อย่างแยกแยะให้เห็นพบความจริงที่แฝงในรูปของ องค์ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและหลักการที่องค์ประกอบคูกันอยู่เป็น สิ่ง สำเร็จรูปหรือเป็นระบบอยู่ได้

เสงี่ยม โตรัตน์ (2546 : 26) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การเรียนรู้คิดวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ ประเมิน และสรุปข้อมูลเพื่อให้สามารถเลือกและใช้ข้อมูลในยุคนวัตกรรมที่นับวันได้อย่างถูกต้อง

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 10) ได้ให้ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์จะช่วยให้อ่านใจโดยการพยายามตีความข้อมูลที่ได้รับการหาเหตุผลมาอธิบาย เพื่อประเมินการตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ของนักการศึกษาพอสรุปได้ว่า ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดเป็นทักษะที่ทุกคนต้องฝึกฝนเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการแยกแยะ คิดหาเหตุผลโดยการรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ มาวิเคราะห์ เพื่อช่วยให้ประเมินการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

1.2.3 ทักษะการเขียน

ทักษะในการแสดงออกในรูปทักษะการเขียน เป็นทักษะที่ช่วยให้มนุษย์สามารถจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเขียนนั้นมี ดังนี้

1) ความหมายของทักษะการเขียน

การเขียนเป็นทักษะการส่งสาร เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นการสื่อสารของมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิดผ่านตัวหนังสือทำให้สื่อความได้ตรงกัน ดังนั้น นักการศึกษาจึงได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน ไว้ดังนี้

เลียวนาร์ต บลูมฟิลด์ (อ้างใน สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2544) กล่าวว่า ทักษะการเขียน คือ ระบบการสื่อสารหรือบันทึกถ่ายทอดทางภาษา เพื่อแสดงซึ่งความรู้ ความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ โดยใช้ตัวหนังสือหรือเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แสดงออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

อัจฉิมา เกิดผล และคณะ (2540 : 73-74) กล่าวว่า ทักษะการเขียน เป็นทักษะอย่างหนึ่งในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เป็นการสื่อความหมายอย่างหนึ่งไปยังผู้อ่านโดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการส่งสาร เพื่อให้ผู้อ่านทราบความรู้ ความคิด ความรู้สึกของผู้เขียน

ทิมงานชาวมัชฌิมศึกษา (2546) สรุปว่า ทักษะการเขียน คือ การแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้ส่งสารออกไปเป็นลายลักษณ์อักษร โดยที่การเขียนเป็นทักษะทางภาษาทักษะหนึ่ง ที่ผู้เขียนต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษรโดยใช้ภาษาที่สละสลวยมีการเลือกใช้คำใช้ได้ตรงกับความต้องการ และเขียนได้ถูกต้องตามหลักการเขียน

อรัญญา ฤกษ์ (2541 : 35) ได้สรุปว่าการเขียนมีความสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้สึกรู้จักคิดโดยผ่านตัวอักษร การเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูล เป็นอาชีพที่สำคัญ และการเขียนยังมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันดังกล่าวแล้วการเขียนยังเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติไทย

ปรัชญา อากาศ (2542 : 129) กล่าวถึงความหมายของการเขียน หมายถึง การแสดงออกเพื่อการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยใช้สัญลักษณ์ ภาษ ตัวอักษร เป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความต้องการ ความรู้สึก ประสบการณ์ ฯลฯ ของตนให้ผู้อื่นรับทราบ การสื่อความคิดหรือข้อมูลทั้งหมดนี้ ผู้เขียนต้องถ่ายทอดออกมาโดยผ่านตัวอักษร ไม่มีสถานการณ์เหมือนการพูด

กัลยา สหชาติโกสิทธิ์ (2545 : 51) กล่าวว่า การเขียนหมายถึง การสื่อสารกันด้วยลายลักษณ์อักษร ซึ่งผู้เขียนจะต้องรู้จักรวบรวมความรู้ ความคิดของตนเอง แล้วเรียบเรียงเป็นตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามความประสงค์

สมเกียรติ กิจจำปา (2545 : 43) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การแสดงออกเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความต้องการ เจตคติ และประสบการณ์โดยใช้ตัวหนังสือเป็นเครื่องมือสื่อสิ่งดังกล่าวออกมาให้ผู้อ่านทราบ ตามที่ผู้เขียนต้องการ

กรมวิชาการ (2546 : 233) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การเขียนบรรยายถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้เขียนสู่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และความคิดใหม่จากการอ่าน โดยผู้เขียนจะต้องเก็บสาระสำคัญ เนื้อหา และความคิดที่ได้มาเรียบเรียงให้ถูกต้องโดยใช้ภาษาของผู้เขียนเอง

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530 : 93) ให้ความหมายการเขียนว่า การขีดให้เป็นตัวหนังสือหรือตัวเลข, ขีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาด แต่งหนังสือ

สุนันท์ จันทน์วิมลสิ่ง (2541 : 137) กล่าวว่า การเขียนคือ การถ่ายทอดความรู้สึกรู้จัก ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ และข่าวสาร โดยการใช้ตัวหนังสือและเครื่องหมายต่างๆ เป็นสัญลักษณ์

เรืองอุไร อินทรประเสริฐ และคณะ (2546 : 124) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนว่า การเขียน หมายถึง การแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ โดยวิธีใช้สัญลักษณ์ เรียกว่าตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ความในใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่ผู้เขียนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาเพียงไร

ศุภวรรณ มองเพชร (2547 : 51) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน หมายถึง การแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึก ที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่น ๆ ได้รับความรู้ โดยใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่าตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะสามารถ ได้รับความเข้าใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่นั้นก็อยู่ที่ว่า ผู้เขียนมีทักษะในการใช้ภาษาได้ดีเพียงใด

เอช จี วิดโดว์สัน (H.G. Widdowson, 1987 : 33 – 34) ให้ความหมาย ของการเขียนว่า “การเขียนคือกิจกรรมการสื่อสารชนิดหนึ่ง การสื่อสารนี้หมายถึง การถ่ายโอนจาก บุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง โดยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ”

สรุปได้ว่า ทักษะการเขียนหมายถึง ความสามารถในการเขียนเรียบเรียง ความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ จากการอ่านข้อความ และรูปภาพ ออกมาเป็น สัญลักษณ์ หรือ ตัวอักษร ให้ถูกต้องชัดเจนตามหลักการเขียน เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจ โดยการ ประเมินทักษะการเขียน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสรุปใจความสำคัญ หมายถึง สามารถเขียนสรุปองค์ความรู้ ความคิดจากการอ่านข้อความ และรูปภาพ ได้สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและจุดประสงค์ของ เรื่องอย่างสมเหตุผล

2. การจำแนกองค์ประกอบหรือ การลำดับเรื่องหมายถึง ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อยๆ อย่างชัดเจน และการลำดับเรื่องได้ไม่สับสน วกวน

3. การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง หมายถึง ความสามารถในการบอกเหตุผลในการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง ประโยค ข้อความ และรูปภาพ ที่กำหนดให้

2) ความสามารถในการเขียน

การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ สามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริง อารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการเขียนของผู้เขียนเป็นสำคัญ นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสามารถในการเขียน ไว้ดังนี้

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2531:44) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียน จะต้องอาศัยความคิดและความสามารถในการใช้ภาษาในการอ่านถ่ายทอดเป็นภาษาเขียนได้ถูกต้อง และเหมาะสมตรงตามจุดประสงค์

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532:108) กล่าวว่า ความสามารถในการ เขียนเป็นความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เลือกรสรในสิ่งที่ตนต้องการถ่ายทอดความคิด นำมา

ลำดับความต้องการด้วยการเรียบเรียงเป็นตัวอักษร ตั้งแต่ระดับประโยค จนถึงระดับข้อความหรือสูงกว่าข้อความโดยใช้ความรู้ทางด้านกลไกของการเขียน ซึ่งจะต้องให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนแสดงออกทางความคิดได้ถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน

อรรถวุฒิ ตรากิจชรกุล (2542:21) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียน คือความสามารถในการใช้คำศัพท์ การสะกดคำ โครงสร้างไวยากรณ์ กลไกการเขียน และสำนวนต่างๆ ตลอดจนเรียบเรียงความคิดออกเป็นข้อความได้อย่างเหมาะสม

วีระชัย ศรีสร้อย (2544:18) สรุปว่า ความสามารถในการเขียน คือความสามารถในการใช้กระบวนการคิดของผู้เขียนที่พยายามถ่ายทอดความรู้และความคิดที่ต้องการนำเสนอแก่ผู้อ่าน โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษา การเลือกใช้ถ้อยคำ การจัดลำดับคำ การเรียบเรียงภาษา ออกเป็นงานเขียนเพื่อสื่อสารความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

3) ความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งในทักษะทั้งสี่ของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นทุกวันในสังคมที่กำลังเจริญก้าวหน้า การสื่อสารติดต่อระหว่างกันของคนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด โอกาสที่จะใช้การพูด และการฟังมีน้อย ไม่สามารถทำได้อย่างกว้างขวาง และเป็นหลักฐานเท่ากับการเขียน การประกอบอาชีพ การทำ ธุรกิจต่างๆ ต้องอาศัยการเขียนทั้งสิ้น การเขียนยังเป็นสื่อและเป็นเครื่องมือที่จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาทุกสาขาวิชาการที่จะเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนจะต้องรู้ถึงลักษณะของภาษา และวิธีการเขียนเพื่อให้การเขียนนั้นสามารถเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเขียนจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

นภคณ จันทร์เพ็ญ (2531 : 9) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
5. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่นการเรียน

เป็นต้น

ศุภวรรณ มองเพชร (2547 : 51) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปได้ว่า

1. เป็นเครื่องมือแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
  2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญ หรืออารยธรรมของมนุษย์
- ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับสื่อสารทั้งเรื่องในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
  4. เป็นเครื่องมือที่ใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่นความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น
  5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์
  6. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้และช่วยแพร่กระจายความรู้ความคิดให้กว้างไกลและได้รวดเร็ว
  7. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบัน และอนาคต เป็น งานที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

วีรพัฒน์ อินทรพร (2545 : 1) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่ถ่ายทอดความคิดของตนเองไปสู่ผู้อ่านให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการสื่อ โดยผ่านสัญลักษณ์ในลักษณะการถ่ายทอดความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิด ทักษะกระบวนการหรืออารมณ์ จินตนาการ ลงไปเป็นถ้อยคำที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถูกต้องชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการ

ดวงใจ ไทยอุบล (2543 : 13-14) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การแสดงออกซึ่งประสบการณ์ และความรู้ของผู้เขียนซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านและผู้เขียนมีความเข้าใจตรงกัน และสารนั้นมีประสิทธิภาพ

วิภาณี วิภาวิน (2545 : 23) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนไว้ว่าการเขียนเป็นทักษะ การสื่อสารที่ถ่ายทอดความคิด การแสดงออก ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ออกมาในทางสร้างสรรค์มีอิสระเสรี โดยถ่ายทอดมาเป็นภาษาเขียน

กรมวิชาการ (2546 : 223) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนงานชนิดใดก็ตาม ก่อนลงมือเขียนจะต้องคิดขั้นตอนของการคิดมีหลากหลาย และดำเนินไปตามธรรมชาติของการคิด เมื่อคิดแล้วลงมือกระทำและนำไปใช้ให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ ถ้านักเรียนคิดไม่ได้ วางแผนดำเนินการไม่เป็น นำไปใช้ไม่ถูกต้อง ก็ย่อมไม่เกิดผล หรือเกิดผลอย่างไร ประสิทธิภาพ ดังนั้น ครูจึงควรชี้แนะส่งเสริมให้นักเรียนคิดและเขียนอย่างถูกแนวทาง ก็ทำให้นักเรียนเข้าใจคิดเป็น นำความรู้ความคิด ไปใช้ในการเขียนได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญในการสื่อสาร ในชีวิตประจำวันที่ถ่ายทอดความคิดของเราผ่านสื่อภาษาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ความคิดกับภาษามีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออก ดังนั้นการจัดระเบียบความคิด จึงเป็นขั้นตอนในการถ่ายทอดความคิดในรูปแบบของการเขียน

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

2.1 แนวทางการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสารและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว แล้วนำมาคิดสรุปเป็นความรู้ ความเข้าใจของตน ความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน ซึ่งนำไปสู่การสังเคราะห์ สร้างสรรค์และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และความสามารถในการถ่ายทอดความคิดเหล่านั้นด้วยการเขียนสื่อความที่สะท้อนถึงสติปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาและสร้างจินตนาการอย่างเหมาะสมและมีคุณค่า พร้อมด้วยประสบการณ์และทักษะในการเขียนที่มีสำนวนภาษาที่ถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอที่สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับของมาตรฐานช่วงชั้นที่หนึ่งซึ่งผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น การประเมินดังกล่าวเป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะมาตรการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนสื่อความ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในทุกด้านอย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกันยังเป็นมาตรการเพื่อแก้ปัญหาความสามารถในการเขียนสื่อความของผู้ที่จบการศึกษาทุกระดับอีกด้วย (กรมวิชาการ, 2545: 26 27)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พุทธศักราช 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (กรมวิชาการ, 2545 : 27 29) ไว้ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีดังนี้

1.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษากำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมิน

- 1) กำหนดมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน พร้อมทั้งตัวบ่งชี้ความสามารถ
- 2) กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินที่เหมาะสม เช่น
  - (1) ความสามารถแท้จริงของผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน
  - (2) การมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าแล้วเขียนเป็นรายงาน
  - (3) ผลงานเชิงประจักษ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่รวบรวมและนำเสนอในรูปแบบของแฟ้มสะสมงาน
  - (4) การทดสอบโดยใช้แบบทดสอบแบบเขียนตอบให้ผู้เรียนเขียน

ความเรียง

- (5) วิธีการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม
- 3) เกณฑ์การตัดสินคุณภาพการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ต้องมีความตรงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงาน และความรู้/ประสบการณ์เดิม
- 4) แนวทางการซ่อมเสริม ปรับปรุง ผู้เรียนที่ยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานขั้นต่ำของสถานศึกษา

1.2 ประกาศแนวทางต่าง ๆ ข้างต้น ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ และชี้แจงให้เกิดความเข้าใจ

1.3 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำเครื่องมือประเมิน สรุปรวบรวมข้อมูลและตัดสินผลการประเมิน สรุปรวบรวมข้อมูล และตัดสินผลการประเมิน

1.4 คณะกรรมการดำเนินการประเมิน และนำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้เห็นชอบและเสนอผู้บริหารอนุมัติผลต่อไป

2. แนวทางการประเมินความสามารถทางการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ปลายปี เป็นการประเมินความสามารถทางการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อสรุปความสามารถของผู้เรียนในแต่ละปีการศึกษา โดยมีแนวดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้มีหน้าที่ประเมินตรวจสอบหรือประเมินผู้เรียนในความรับผิดชอบตามวิธีการและเครื่องมือที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้ได้ข้อมูลความสามารถของผู้เรียนด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนอย่างเหมาะสม ครบถ้วน ตามศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนรายงาน

คณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผู้มีหน้าที่ประเมินความสามารถที่จะสรุปผลการประเมินกลางปีหรือเมื่อสิ้นภาคเรียนแรก เพื่อแจ้งให้ ผู้เรียนทราบสถานภาพของตนเองและทำการปรับปรุงแก้ไขตนเองได้

2.2 คณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสรุปผลการประเมินเมื่อสิ้นปีการศึกษา

2.3 ตัดสินผลการประเมินการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละประการตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4 แจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

2.5 ดำเนินการซ่อมเสริม ปรับปรุง แก้ไขผู้เรียนในส่วนที่ไม่ผ่านการประเมิน

3. แนวทางการประเมินตัดสินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การผ่านช่วงชั้นเป็นการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1 ผู้มีหน้าที่ประเมิน ทำการตรวจสอบหรือประเมินผู้เรียนในความรู้คิดชอบตามวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดให้ได้ข้อมูลความสามารถของผู้เรียนด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามศักยภาพของผู้เรียน รายงานคณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

3.2 คณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน พิจารณาตัดสินเพื่อให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.3 ดำเนินการซ่อมเสริม ปรับปรุง แก้ไขผู้เรียน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์เพื่อจะพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

แนวทางการประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของครูและของสถานศึกษาอาจทำได้ดังนี้ (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 72 74)

1. บูรณาการการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยผนวกมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเข้ากับมาตรฐานหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนทุกกลุ่มสาระและมีการประเมินผู้เรียนในด้านนี้ด้วย ดังนั้น ควรกำหนดให้หน่วยการเรียนรู้ในแต่ละวิชาของแต่ละช่วงชั้น ให้มีมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของช่วงชั้นนั้น ๆ โดยมีทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกชั้นปี ในสัดส่วนที่เหมาะสมและมีการกำหนดระดับคุณภาพที่ยอมรับได้ของสถานศึกษาไว้ล่วงหน้า

สำหรับการพัฒนาและแนวการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน คือให้ ผู้เรียนอ่านสาระของกลุ่มสาระนั้นๆ สาระนั้นนำมาให้ผู้เรียนอ่านอาจจะมีลักษณะเป็นความเรียง บทความ บทเพลง หรือบทร้อยกรอง ตามบริบทของกลุ่มสาระนั้น แหล่งของสาระอาจมาจาก หลากหลาย เช่น ตำรา วารสาร ข่าว เป็นต้น หรืออาจจะให้ผู้เรียนหาเอง เมื่อให้อ่านแล้วฝึกคิด วิเคราะห์แล้วเขียนแสดงผลการคิด โดยระดับต้น ๆ หรือระยะแรก ๆ หรือครูอาจให้ตอบคำถาม หรือแสดงความคิด โดยการพูด เช่นให้สรุปใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน คำถามขึ้นต้นด้วย ทำไมหรือคำถามอย่างไร เมื่อผู้เรียนมีทักษะคิดวิเคราะห์และระดับสูงขึ้นมา คือ การให้เขียนแสดงความคิดในเชิงวิพากษ์ สำหรับการประเมินเริ่มจากการกำหนดประเด็นการ ประเมินสร้างเกณฑ์การให้คะแนน โดยทั่วไปจะสัมพันธ์กับประเด็นคำถามและกำหนดเกณฑ์การ ตัดสิน จากนั้นนำสิ่งที่กำหนดไว้ไปสร้างเครื่องมือ คือแบบบันทึกการให้คะแนน และนำไปใช้ รวบรวมข้อมูลและประเมินโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยประเด็นการประเมินคิดเกณฑ์เหล่านี้ ควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียนในวิธีนี้จะไม่เพิ่ม ภาระงานเวลาการสอนให้ครูผู้สอนมากกว่าเดิม เพราะได้นำมาตรฐานการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนบูรณาการเข้ากับหน่วยการเรียนรู้ที่ครูต้องทำกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่แล้ว ส่วน การตัดสินระดับช่วงชั้น อาจกำหนดไว้ว่าผ่าน เมื่อผ่านการประเมินของกลุ่มสาระหรือทุกวิชา หรืออาจดึงออกมารวมกันแล้วกำหนดเกณฑ์ประเมินอีกครั้งหนึ่ง

1. การประเมินจากโครงการรักการอ่าน การเขียน โดยมีกรมอบหมายให้ ผู้เรียนอ่านเอกสาร บทความ วารสาร นิยายหรือนิทาน เนื้อเพลงหรือเอกสารอื่นใดที่ชอบแล้ว เขียนบันทึกผลการอ่าน เป็นหลักฐานว่าอ่านอะไร เมื่อไหร่ จากเอกสารอะไร ได้ข้อสรุปหรือ ประเด็นอะไรบ้าง ทั้งนี้สถานศึกษาฝึกผู้เรียนเรื่องบันทึกและเขียนให้ตรงประเด็น ตามมาตรฐาน การอ่าน คิควิเคราะห์และเขียน และแนวทางการให้คะแนนที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดเกณฑ์ ระดับมาตรฐานที่ยอมรับได้ของสถานศึกษา เมื่อมีผลงานการเขียนที่แสดงถึงการคิดวิเคราะห์ของ ผู้เรียนที่อ่านมาจากการอ่าน มาตรวจให้คะแนนตามแนวทางการให้คะแนน แล้วประเมินผู้เรียน และแจ้งผลให้ทราบเป็นรายบุคคลพร้อมกับข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาในครั้งต่อไป

การประเมินการอ่านในลักษณะเช่นนี้บังเกิดผลดีต่อผู้เรียนอีกด้านหนึ่งคือ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียน แต่ทั้งนี้ควรให้อิสระในการเลือกสื่อ สิ่งพิมพ์แก่ผู้เรียนว่าเขาจะเลือกอ่านชนิดหรือประเภทใดตามใจชอบ ครูผู้สอนควรสังเกตว่าผู้เรียน แต่ละคนชอบอะไร และให้คำแนะนำหรือจุดใจการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน

3. ประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียนด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน เพื่อใช้ ผลการประเมินการผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดการผ่านช่วงชั้น การใช้แบบสอบมาตรฐานต้อง

มีความมั่นใจในความตรง (Validity) และความเชื่อมั่นได้ (Reliability) ของแบบทดสอบนั้น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการประเมินโดยพิจารณาเทียบนิยามการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียน แบบทดสอบมาตรฐานที่มีอยู่ในปัจจุบันมีลักษณะแบบสอบย่อย (Subtest) คือการแบ่งการสอบวัดการอ่าน การคิควิเคราะห์และการเขียนเป็นส่วน ๆ ไม่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ลักษณะเช่นนี้ไม่ใช่แบบทดสอบความสามารถการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่อย่างไรก็ตามสถานศึกษาที่สามารถที่จะสร้างและพัฒนาแบบทดสอบดังกล่าวได้โดยคำนึงถึงความตรงและเชื่อถือได้ และใช้กระบวนการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐาน สร้างแบบทดสอบไว้ใช้วัดและประเมินผู้เรียนเมื่อจะจบช่วงชั้น

พอจะสรุปได้ดังนี้การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน สามารถทำได้ 3

วิธี คือ

วิธีแรก บุรณาการเข้าไปหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

วิธีที่สอง ประเมินจากผลการเขียนที่แสดงถึงการคิควิเคราะห์ที่มาจาก

อ่านของผู้เรียน

วิธีที่สาม ใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

สถานศึกษาควรพิจารณาความพร้อม และเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับสถานศึกษาจากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พุทธศักราช 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับ การอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน และแนวทางการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน พบว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดเกณฑ์ ไว้ 4 ข้อว่า ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดโดยหลักสูตรไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการประเมิน แต่กระทรวงศึกษาธิการให้แนวทางเป็นภารกิจให้สถานศึกษาควรปฏิบัติ ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่ประเมินผู้เรียนในความรับผิดชอบตามวิธีการ และเครื่องมือที่กำหนดให้ได้ข้อมูลความสามารถของผู้เรียนด้านการอ่าน การคิควิเคราะห์ และการเขียนอย่างถูกต้องครบถ้วนตามศักยภาพของผู้เรียน และทักษะการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน มิได้กำหนดมาตรฐานและเวลา เรียนรู้ไว้ในโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พุทธศักราช 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เหมือนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นทักษะที่ไม่ได้ขึ้นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นการวัดและประเมินทักษะการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน จะผันแปรตามบริบทของเนื้อหา และลักษณะวิชา การประเมินควรเป็นลักษณะองค์รวม คือประเมินการเขียน ที่เกิดจากการคิควิเคราะห์ในสิ่งที่อ่าน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พุทธศักราช 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทำการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้น โดยกำหนดเกณฑ์ให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเขียนในสิ่งที่คิด คิดในสิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผล รอบคอบและมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการประเมินจะประเมินผลงานชิ้นเดียวกันทั้งการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนในลักษณะบูรณาการเพื่อนำผลการประเมินมาตัดสินการผ่านช่วงชั้น

2.1.1 การประเมินทักษะการอ่าน

การประเมินผลการอ่านซึ่งครูผู้สอนจะต้องประเมินทั้งการอ่าน เพื่อจะได้ทราบว่ามีส่วนใดบ้างที่ต้องปรับปรุง และสิ่งใดที่ได้ผล ซึ่งการประเมินจะช่วยให้ได้ผลทั้งครูและผู้เรียน โดยครู มีโอกาสปรับปรุง และจะได้พัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2541: 148-150) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผล การอ่านโดยใช้วิธีการวัดผลด้วยการอ่านให้ผู้อ่านตอบคำถามหรือเล่าเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องร้อยละ 75-89 มีความสามารถอยู่ในระดับที่ 1 ผู้อ่านตอบคำถามหรือเล่าเรื่องได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 75 แสดงว่ายังมีข้อบกพร่องในการอ่าน

ชูศรี ดันพงษ์ (2546 : 52-54) ได้สรุปการพัฒนาความสามารถในการอ่านสรุปความด้วยการกำหนดเกณฑ์คุณภาพดังนี้

ระดับที่ 1 จำแนกและสรุปข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้

ระดับที่ 2 จำแนก เปรียบเทียบ และสรุปข้อมูลโดยปรับปรุงเกณฑ์ให้

เหมาะสม

ระดับที่ 3 วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วจำแนก เปรียบเทียบข้อมูล

โดยใช้เกณฑ์ที่หลากหลาย สรุปรวมเป็นความคิดรวบยอด

ระดับที่ 4 นำเสนอข้อมูลของผู้อื่นมาใช้ในการพัฒนาการจำแนก

เปรียบเทียบข้อมูล สามารถสรุปผลได้อย่างละเอียด

ระดับที่ 5 ออกแบบวิธีการจำแนกข้อมูล แล้วเลือกรูปแบบจนได้ข้อสรุป

นำเสนอเป็นภาพรวมของความคิดรวบยอดที่ชัดเจน

สมเกียรติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (มปป. : 28) ได้กล่าวถึง การวัดและการประเมินการอ่าน โดยพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. ความเข้าใจ ได้แก่ การเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ครบกระบวนการความ ได้เนื้อหาสาระตามความประสงค์ของผู้แต่ง

2. ความเร็ว ได้แก่ ความเร็วในการอ่าน แม้จะมีความสำคัญรองลงมาจากความเข้าใจ แต่ก็จำเป็นมาก เพราะการอ่านช้าเกินไป บางกรณีอาจไม่ทันกาล และเสียประโยชน์มาก

3. ความมีนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ การอ่านอย่างมีสมาธิ ไม่อ่านแบบเรื่อยเปื่อยโดยไร้จุดหมาย หรือออกท่าทางโดยไม่จำเป็น มีนิสัยชอบจดบันทึก ตลอดจนนิสัยการเปิดพจนานุกรมเพื่อให้ทราบความหมายที่ชัดเจนไม่เมื่อเข้าใจ

4. ความสนใจ เป็นความสนใจในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ อ่านแต่ละครั้งได้ประโยชน์ เสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และความบันเทิงในชีวิต

5. ความมีวิจรรย์ญาณ ได้แก่ การอ่านอย่างพินิจพิจารณานับเป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับสูงถึงขั้นนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ทิสนา เขมมณี และคณะ (2544) กล่าวว่า การประเมินทักษะการอ่านต้องพิจารณาจาก เรื่องหรือภาพที่กำหนดให้ดังนี้

1. การอ่านสาร โดยสามารถบอกเนื้อหาสาระและรายละเอียดจากภาพได้ สามารถอ่านประสมคำได้ อักษร พยางค์ คำประโยค ข้อความ สามารถอ่านโดยอาศัยสิ่งชี้แนะ เช่น ภาพประกอบ หรือบริบทอื่น ๆ ได้

2. มีความเข้าใจสิ่งที่อ่าน เรื่องราวสิ่งที่ผู้สื่อต้องการสื่อและจดจำสิ่งที่อ่านได้ไม่ว่าจะเป็นคำศัพท์ ข้อความ เรื่องราวสามารถบ่งบอกถึงอารมณ์ที่ปรากฏในข้อความที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่านได้

3. มีความสามารถในการนำวิธีการนำเสนอของสารมาใช้เป็นประโยชน์ในการอ่าน เช่น การย่อหน้า เครื่องหมายต่าง ๆ

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชชัย (2546) กล่าวว่า การประเมินทักษะการอ่านนั้นต้องพิจารณาจาก

1. ความคล่องในการอ่าน

1.1 การอ่านออกเสียง คือ การอ่านออกเสียงตามปกติ อ่านได้ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง เช่น การอ่านข่าว การอ่านประกาศ การอ่านสารคดี อ่านบทความ หรืออ่านข้อความประกอบภาพหนึ่ง โดยสิ่งที่ต้องประเมินคือ การสอคำใส่อารมณ์ หรือเน้นเสียง

สัมพันธ์กับเรื่อง ออกเสียงชัดเจน มีลีลาและจังหวะในการอ่านที่เหมาะสม แบ่งวรรคตอนถูกต้อง แปลงเสียงถูกต้อง

1.2 การอ่านทำนองเสนาะ อ่านถูกทำนองและหลักฉันทลักษณ์ของคำ ประพันธ์ แต่ละชนิด แบ่งวรรคตอนในคำประพันธ์ได้ถูกต้อง มีลีลาในการอ่านที่เหมาะสม รู้จัก ทอดเสียง ให้อ่อนหวาน สั้นยาว หรือเน้นเสียงให้ดูคั่นหรือแจ่มกร้าว เปลี่ยนจังหวะช้า หรือเร็ว โดยสอดคล้องอารมณ์ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ และใจความของบทหรือกรอง ออกเสียงแต่ละคำให้ ถูกต้องชัดเจน

2. ความเข้าใจในการอ่าน เป็นการอ่านที่จะจับใจความเพื่อค้นหาสาระของ เรื่อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ

2.2 ส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบเพื่อให้เรื่องราวชัดเจน ขึ้น โดยต้องสามารถจัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องและสามารถเลือกความหมายที่ถูกต้องในการ นำไปใช้สามารถยกตัวอย่างประกอบเรื่อง สามารถจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายเรื่องได้ สามารถแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น จินตนาการ สามารถสรุปเรื่องได้

ศูนย์ส่งเสริมการอ่านคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546) สรุปว่า การประเมินทักษะการอ่านนั้นพิจารณาดังนี้

1. การอ่านออก หมายถึง การอ่านได้ คือรู้ว่าคำนั้น ๆ อ่านว่าอะไร
2. อ่านอย่างเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอ่านจับใจความของเรื่อง ที่อ่านได้

สเติววิกและนอร์เบิร์ก (Stewig & Norberg,1995) กล่าวว่า การประเมิน ทักษะการอ่านนั้นต้องพิจารณาจากความเข้าใจเรื่องี่อ่าน โดยพิจารณาที่การตอบคำถามต่อไปนี้คือ

1. การบอกใจความของเรื่องทั้งหมดได้
2. การบอกโครงสร้างของเรื่อง สามารถบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
3. บอกจุดสำคัญของเรื่องได้ว่ามีจุดสำคัญอะไรบ้าง
4. สามารถสรุปเรื่องี่อ่านได้ถูกต้อง
5. สามารถอ้างอิงความรู้จากสิ่งี่อ่าน ที่เกี่ยวกับเรื่องี่อ่านได้
6. สามารถประยุกต์สิ่งี่อ่านกับสิ่งอื่น ๆ ได้

บาเรนต์ไท (Barentine,1999) กล่าวว่า การประเมินทักษะการอ่านนั้นต้อง พิจารณาดังนี้

1. การมีกลยุทธ์ในการอ่าน หรือสามารถใช้วิธีการอ่านสารได้ถูกต้อง (อ่านอย่างสำรวจ เป็นการมองหาประเด็นต่างๆ อย่างรวดเร็ว อ่านอย่างผิวเผิน เป็นการอ่านอย่างรวดเร็วๆ เพื่อความีเนื้อหาสาระอะไรบ้าง อ่านอย่างทบทวน เป็นการอ่านอย่างช้าๆ ช้าๆ เพื่อทำความเข้าใจในสาระนั้นๆ อ่านอย่างวิเคราะห์ เป็นการอ่านที่ต้องใช้การวิเคราะห์ แปรความ ทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง)

2. มีความเข้าใจในเนื้อหาสาระ เข้าใจจุดเน้นของเรื่อง

โอเรกอน ยูนิเวอร์ซิตี (Oregon University, 2003) สรุปว่า การประเมินทักษะการอ่านนั้นพิจารณาจาก

1. รู้จักวิธีการอ่านสาร อ่านอย่างผิวเผิน จะใช้ในการอ่านสารแบบไม่เอาความเพื่อความบันเทิง อ่านอย่างสำรวจ ใช้ในการอ่านแบบมุ่งค้นหาโดยสิ่งที่ค้นหามักจะใช้ในการอ่านตำรา อ่านอย่างทบทวน จะใช้ในการอ่านสิ่งที่พยายามทำความเข้าใจ มักใช้ในการอ่านตำรา อ่านอย่างวิเคราะห์จะใช้ในการอ่านสิ่งที่พยายามทำความเข้าใจและมุ่งวิเคราะห์เป็นส่วนๆ มักใช้ในการอ่านตำรา

2. ความเข้าใจในการอ่าน คือการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเพื่อให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

นอร์ท รีจินอล เอ็ดดูเคชัน แลบริทอรี (North Regional Education Laboratory, 2003) สรุปว่าในการประเมินทักษะการอ่าน พิจารณาดังนี้

1. ความคล่องแคล่วในการอ่าน มีระเบียบแบบแผน มีการจัดระบบในการอ่าน มีการอ่านออกได้อย่างถูกต้องและมีความถูกต้องในการใช้ คำ วรรณยุกต์ ไวยากรณ์

2. ความเข้าใจในการอ่าน สามารถระบุใจความของเรื่อง Plot ของเรื่อง ความขัดแย้ง บทสรุปของเรื่อง อารมณ์ และทัศนคติของผู้เรียน สามารถแปลความเข้าใจคำที่กำกวม วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเนื้อหา สามารถสังเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งที่ให้มาบูรณาการประสบการณ์เดิม หาข้อมูลที่จะวิเคราะห์เพิ่ม เปรียบเทียบแหล่งการวิเคราะห์ รวมทั้งสามารถประเมิน แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจได้ แบ่งแยกความจริงกับความคิดเห็นได้

อิลลินอย เรนนิ่ง สแตนดาร์ด (Illinois Learning Standard, 2003) สรุปว่า การประเมินทักษะการอ่าน พิจารณาดังนี้

1. ความคล่องในการอ่านข้อความ คำศัพท์ อักษร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ตีพิมพ์ในสังคม

2. ความเข้าใจในการอ่านคือ สามารถแปลความ ทำความเข้าใจ ข้อความ คำศัพท์อักษรสิ่งพิมพ์ต่างๆ หลายๆ ลักษณะได้

3. มียุทธวิธีหรือวิธีการอ่านสารได้ เพื่อความคล่องและความเข้าใจในการอ่าน

ครอส โพรไฟเซิลซี เอ้าไล แรเงกเวส (Course Proficiency Outline Language, 2003) สรุปว่า การประเมินทักษะการอ่าน พิจารณาดังนี้

1. ความคล่องในการอ่าน สามารถระบุคำได้ถูกต้อง สามารถอ่านออกได้กับคำที่มีมาให้สามารถอ่านได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด รวมทั้งสามารถอ่านสิ่งพิมพ์ วรรณกรรม ได้หลากหลาย

2. มีกลยุทธ์หรือวิธีในการอ่านสารได้แก่อ่านอย่างผิวเผิน จะใช้ในการอ่านสารแบบไม่เอาความ เพื่อความบันเทิง อ่านอย่างสำรวจ จะใช้ในการอ่านแบบมุ่งค้นหา โดยสิ่งที่ค้นหามักจะใช้ในการอ่านตำรา อ่านอย่างวิเคราะห์ อ่านอย่างทบทวน จะใช้ในการอ่านที่พยายามทำความเข้าใจที่ใช้ในการอ่านตำรา

3. ความเข้าใจในการอ่าน สามารถทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้

โพรเฟสชันนอล อีราโบเรชั่น (Professional Elaboration, 2003) สรุปว่าในการประเมินทักษะการอ่านพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความคล่องในการอ่าน คือสามารถอ่านได้ถูกต้อง บอกความหมายของคำได้

2. ความเข้าใจในการอ่าน สามารถระบุถึงจุดประสงค์หลักของสิ่งที่ผู้แต่งต้องการสื่อ ระบุลำดับของเหตุการณ์ สามารถชี้ทิศทางของข้อมูล สามารถอ่านในย่อหน้าแรกแล้วทำนายเรื่องที่ทำตามมาได้ รวมทั้งทำการเชื่อมโยงความรู้เก่า

โพรเกรส อิน อินเตอร์เนชันแนล รีดีคิง ลิตเทอเรซี (Progress in International Reading Literacy, 2001) สรุปว่า การประเมินทักษะการอ่านพิจารณาจาก

1. ความเข้าใจในการอ่าน มีกระบวนการทำความเข้าใจของสิ่งที่อ่าน สามารถบอกใจความสำคัญของเรื่องได้ รวมทั้งทราบจุดมุ่งหมายของการอ่าน ทราบจุดมุ่งหมายของสิ่งที่อ่านได้

2. พฤติกรรมและทัศนคติการอ่าน มีการทำโดยเป็นนิสัย

เดอะ แคริฟอเนีย แรเงกเวส อาท คอนเทน สแตนดาร์ด (The California Language Arts Content Standards, 2003) สรุปว่าในการประเมินทักษะการอ่านนั้นพิจารณาได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์คำ ความคล่อง การพัฒนาการใช้คำศัพท์ สามารถเลือกและทราบว่าแปลจากสิ่งที่อ่านไปเป็นภาษาพูดได้อย่างไร สามารถใช้คำ พยางค์ สามารถอ่านออกเสียงได้ และอ่านในใจได้

2. ความเข้าใจในการอ่านโดยสามารถอ่านและเข้าใจในระดับที่เหมาะสม โดยอาศัยยุทธวิธีทำความเข้าใจที่หลากหลาย เช่น การอ้างอิง การตอบสนองต่อคำถามที่จำเป็น การเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง

3. การตอบสนองและการวิเคราะห์ต่อวรรณคดี โดยสามารถแบ่งได้ระหว่างวรรณคดีและหนังสือเรียนได้พร้อมทั้งระบุ Theme Plot, Setting และลักษณะของตัวละครได้

จากการศึกษาการประเมินทักษะการอ่าน สรุปได้ว่า เป็นการประเมินความสามารถในการอ่านสารต่างๆ เช่น ข้อความ บทความ เรื่องสั้น นิทาน รูปภาพ ได้เข้าใจในเนื้อหาสาระโดยพิจารณาจากความสามารถในการแปลความ ตีความ และสรุปความ จากสิ่งที่อ่านแล้วสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้โดยการจดบันทึก หรือถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการอ่านโดยการพูดเล่าเรื่อง หรือวาดภาพ หรือตอบคำถามได้ถูกต้อง ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สรุปแนวคิดในการประเมินทักษะการอ่าน

แนวคิด	การแปลความ	การตีความ	การสรุปความ
ทฤษฎี แวมมณี และคณะ	✓	✓	✓
สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์	✓	✓	✓
ศูนย์ส่งเสริมการอ่าน		✓	✓
Stewig และ Norberg	✓	✓	✓
Barentine	✓	✓	✓
Oregon University System	✓	✓	
North Regional Education Laboratory	✓	✓	✓
Illinois Learning Standard	✓	✓	✓
Couse Proficiency Outline Language	✓	✓	✓
Professional Elaboration	✓	✓	
Progress in International Reading Literacy		✓	
The California Language Arts Content Standards	✓	✓	✓
รวม	10	12	9

จากตารางที่ 2.1 แสดงถึงลำดับความสำคัญในการประเมินทักษะการอ่านดังนี้

1. การตีความ มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1
2. การแปลความ มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2
3. การสรุปความสำคัญ มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3

2.1.2 การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์

การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานสำคัญในการนำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง

คลาร์ก (Clark, 1970:11-13) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมิน 3 ด้าน คือ

1. การประเมินด้านการวิเคราะห์เนื้อหา คือ ความสามารถในการสรุปและการแยกแยะข้อมูล
2. การประเมินด้านการวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ คือ ความสามารถในการตรวจสอบ ดูว่าข้อมูลนั้น ๆ มีความสอดคล้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่
3. การประเมินด้านการวิเคราะห์หลักการ คือ การวิเคราะห์ว่ามีลักษณะในการหาความสัมพันธ์สอดคล้อง เกี่ยวข้องกันอย่างไร

พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ (2527 : 16-17) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น จะต้องประเมิน ดังนี้

1. การประเมินด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบเนื้อหาของเรื่องราว ข้อมูล ได้แก่ การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดและข้อสมมุติฐาน
2. การประเมินด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลเรื่องราวและความคิด
3. การประเมินด้านการวิเคราะห์หลักการของการสื่อความหมายในการจัดความสัมพันธ์

แนวคิดโยนิโสมนัสสิการ (อ้างใน สุมน อมรวิวัฒน์, 2531) ระบุว่า การคิดตามหลักพระพุทธศาสนานั้นต้องประกอบด้วย ลักษณะการคิด ดังต่อไปนี้

1. การคิดแบบสืบสาวสาเหตุ ปัจจัย พิจารณาถึงสาเหตุของปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์
2. การคิดแบบแยกส่วนประกอบ คือ การคิดวิเคราะห์แต่ละส่วนพร้อมทั้งจัดหมวดหมู่

3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ หรือ วิธีคิดแบบรู้เท่าทัน คือคิดแบบสืบค้นสาเหตุและคิดจำแนกแยกแยะไปพร้อมกันเป็นการมองทั้งองค์รวมและแยก
4. การคิดแบบแก้ปัญหา มี 2 ประการ คือ การคิดตามเหตุผล แก้ไขที่ต้นเหตุและทำความเข้าใจปัญหาให้ชัดเจน แก้ปัญหาให้ตรงจุดไม่ออกนอกเรื่อง
5. การคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย ไตร่ตรองตามหลักการและความมุ่งหมายมีการปฏิบัติตามหลักการและขั้นตอนไม่สับสนรู้ขอบเขต
6. การคิดแบบคุณโทษและทางออก คิดวิเคราะห์ว่าทุกสิ่งมีทั้งคุณและโทษให้มองทั้งสองด้านด้วยเหตุผล
7. คิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม รู้จักประเมินค่าของสรรพสิ่ง
8. วิธีคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม รู้จักนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมคู่คุณธรรม
9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ การเดินแบบทราบกระบวนการโดยรวม
10. วิธีคิดแบบวิภาษวิทยาที่มีการจำแนกแยกแยะประเด็นในแง่มุมต่าง ๆ ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง ซึ่งสุมน อมรวิวัฒน์ (2531) กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นตรงกับความคิดแบบโยนิโสมนัสการในหัวข้อที่ว่าด้วย การคิดแบบวิภาษวิทยา โดยวิธีคิดแบบนี้จะประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ ดังนั้นในการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ต้องประเมินทั้ง 3 ด้านคือ
  - 1) การประเมินด้านการจำแนกสถานะต่าง ๆ ออกเป็นด้าน ๆ ตามที่เป็นอยู่จริงโดยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 วิธี คือ
    - จำแนกไปที่ละด้านทีละประเด็น
    - จำแนกทีละด้านจนครบทุกประเด็น ครอบคลุมด้าน
  - 2) การประเมินด้านการจำแนกส่วนประกอบ แยกส่วนประกอบ และจัดประเภทโดยใช้ความสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบเหล่านั้น
  - 3) การประเมินด้านการจำแนกลำดับขั้นตอน เป็นวิธีการจำแนกแยกแยะตามหลักการโดยอาจจะใช้หลักการแยกตามลำดับขั้นตอน ลำดับเวลา ลำดับเหตุ ลำดับผล
 สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2531 อ้างใน สมนึก ปฏิปทานนท์, 2542) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมินทั้ง 3 ด้าน
  1. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกเรื่องออกจากเรื่องย่อย ๆ โดยพิจารณาว่าแต่ละส่วนประกอบมีอะไรบ้างแล้วนำมาแยก

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกส่วนประกอบว่าเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ เชื่อมโยงกันอย่างไร

3. การวิเคราะห์หาสิ่งเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ โดยหาเหตุผลมาสนับสนุน ลาวัณย์ วิทยาอุทกกุล (2533 : 19) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมิน

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย ความสามารถในการจำแนกและสรุปความรู้ ความสามารถบอกข้อแตกต่าง ระหว่างข้อเท็จจริงและข้อสมมุติฐานได้ ความสามารถระบุข้อมูลที่สำคัญ ความสามารถในการระบุปัจจัยที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มต่างๆ มีความแตกต่างกัน ความสามารถในการสรุปข้อความได้

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ประกอบด้วยความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดต่างๆ ความสามารถในการตัดสินใจข้อมูลที่สมเหตุสมผล ความสามารถในการระบุข้อความใดเป็นข้อความสำคัญ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อความที่ขัดแย้งที่ปรากฏในเรื่อง

3. การวิเคราะห์ด้านหลักการ ประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างของข้อมูลได้ ความสามารถในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของผู้เขียน ทักษะคิดและเป้าหมายที่ต้องการถ่ายทอดได้ สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเป็นหลักการได้ ความสามารถแยกข้อความระหว่างข้อเท็จจริงและอคติที่มีอยู่ได้

บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมิน 3 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องราว เนื้อหา หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักการของความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในเรื่องราวหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด

ทศนา แคมมณี และคณะ (2544) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมินทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักการ คือ ความสามารถในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูล

2. การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ความสามารถในการแยกข้อมูล เนื้อเรื่อง ได้ตามหลักเกณฑ์

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ

ศรีนคร วิทยะสิรินันท์ (อ้างใน ทิศนา ขัมมณี และคณะ, 2544) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ จะพิจารณาทักษะทั้ง 6 ทักษะ ซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา หรือข้อความได้แก่ การรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบหรือเรียบเรียง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ การนำข้อมูลที่แจกแจงเสร็จแล้วในแต่ละหมวดหมู่มาจัดลำดับ เรียงลำดับ หรือจัดระบบให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อความหรือประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถในการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างในแต่ละหมวดหมู่ ในแง่ของความมากน้อย ความสอดคล้อง ความขัดแย้ง ผลทางบวก ผลทางลบ ความเป็นเหตุ เป็นผล

3. การวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ ความสามารถในการกำหนดมิติหรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์ หรือคุณสมบัติร่วมของกลุ่ม ความสามารถในการกำหนดหมวดหมู่ในมิติ ความสามารถในการแจกแจงข้อมูลที่มีอยู่ลงในหมวดหมู่โดยคำนึงถึงเหตุการณ์ การเป็นสมาชิก หรือความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

บลูม (Bloom , 1956 อ้างใน สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, 2545) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมิน ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการถามให้ค้นหามูลเหตุ ผลลัพธ์ และความสำคัญของเรื่องราวนั้น ๆ โดยใช้ทักษะการวิเคราะห์ว่า ตอนใดเป็นคำอนุมานหรือสมมุติฐาน วิเคราะห์ ว่าตอนใดเป็นคำสรุปหรือคำอ้างอิงสนับสนุนวิเคราะห์ข้อความนั้นมีวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายสำคัญใด วิเคราะห์ว่าข้อสรุปนั้นมีอะไรสนับสนุน วิเคราะห์หาข้อผิดพลาด

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ เป็นการถามให้ค้นคว้าว่าความสำคัญย่อย ๆ ของเรื่องราว นั้น เกี่ยวพันกันอย่างไร พาดพิงอย่างไร ทฤษฎีอะไรเป็นหลัก โดยพิจารณาว่าอะไรเป็นสาเหตุสิ่งนั้น ๆ เรื่องนั้น สิ่งใดเป็นผลของการกระทำนั้น บุคคลหรือบทความนั้นยึดทฤษฎีใด บทความนี้ เรื่องนี้มีข้ออนุมานใด คำกล่าวนี้ขยาย สนับสนุน หรือคัดค้านอะไร ข้อสรุปยึดเหตุผลข้อไหน ของคู่ใด มีความสัมพันธ์กันมาก น้อย ถ้าเกิดสิ่งนั้นสิ่งใด จะเกิดตามมา ยกเรื่องราวข้อเท็จจริงมาวิเคราะห์ว่า สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการถามให้ค้นว่า เรื่องราวนั้น ๆ อาศัยหลักการใด มีระเบียบในการจัดโครงสร้างอย่างไร

จีเวน กาวิท (Gwen Gawith, 2539, แปลโดย โชติมา เวชรักษ์) ได้กล่าวถึงวิธีคิดอย่างมีประสิทธิภาพไว้ว่าทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นวิธีหนึ่งที่มีความสำคัญมากซึ่งประกอบด้วยทักษะต่อไปนี้

1. รู้จักพิจารณาทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องใหญ่อย่างตรงไปตรงมา และมีเหตุผลที่ละชั้น
2. ตั้งเงื่อนไขคำถาม คำตอบ หรือตั้งสมมุติฐาน ว่าถ้าเป็นอย่างนี้จริงและเกิดอะไรขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลเพื่อปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งขึ้น
3. คิดทุกเรื่องแล้วนำมาต่อกัน

พับบิก สคูล ออฟ นอร์ท คาโรไลน่า (Public School of North Carolina, 1999) ได้ระบุทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ระบุคุณลักษณะและส่วนประกอบ คือ การพิจารณาลักษณะหรือส่วนต่างๆ ของข้อมูล
2. ระบุความสัมพันธ์และรูปแบบที่บ่งบอกถึงความเกี่ยวข้องในแต่ละส่วนประกอบ
3. ระบุหลักสำคัญขององค์ประกอบ
4. ระบุข้อผิดพลาดตามตรรกะหรือข้อผิดพลาดอื่น ๆ

อำพร ไตรภักทร (2543 : 126-146) ได้กล่าวถึงการวัด และประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ว่า การประเมินควรประเมินในภาพรวมของห้องเรียนหรือประเมินในภาพรวมเป็นกลุ่ม และประเมินผลการคิดเป็นรายบุคคล ซึ่งครูจะต้องประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น

1. การใช้การอภิปราย ในการประเมินการคิด เพื่อต้องการแสดงความคิดเห็นหลากหลายมุมมองจนกระทั่งได้ข้อสรุป
2. การใช้เขียนเพื่อประเมินการคิด เป็นการเขียนเพื่ออธิบายขยายความให้กระจ่าง ผู้เขียนต้องลำดับความคิดแล้วนำมาลำดับการเขียนให้สัมพันธ์กับการคิด
3. การใช้การสอบเพื่อประเมินการคิด อาจจะเป็นการสอบเขียนหรือแบบเลือกตอบก็ได้

4. การมอบหมายงานให้ทำในการประเมินการคิด เป็นการให้นักเรียนสามารถออกแบบการทดลองที่สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของสิ่งที่ค้นพบตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งงานเหล่านี้จะต้องใช้การคิดวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

ศิริชัย กาญจนวาสี (2544 : 169) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ว่า สามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทางสำคัญ คือ

1. แนวทางของนักวัดกลุ่ม จิตมิติ (Psychometric) ซึ่งสนใจศึกษาโครงสร้างทางสมองของมนุษย์ด้วยความเชื่อว่า มีลักษณะเป็นองค์ประกอบ และมีระดับความสามารถที่แตกต่างกันในแต่ละคน ซึ่งสามารถวัดได้โดยการใช้แบบสอบถามมาตรฐาน ต่อมาได้ขยายแนวคิดของการวัดความสามารถทางสมองสู่การวัดผลสัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ความถนัด และความสามารถด้านต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในด้านการคิดด้วย

2. แนวทางของการวัดจากการปฏิบัติ (Authentic Performance Measurement) ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ที่เสนอโดยกลุ่มนักวัดการเรียนรู้ในบริบทที่เป็นธรรมชาติ โดยเน้นจากการวัดจากการปฏิบัติในชีวิตจริง หรือคล้ายจริงที่มีคุณค่าต่อตัวผู้ปฏิบัติ มิติของความสนใจ ทักษะการ คิดที่ซับซ้อน ในการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเอง เทคนิคการวัดใช้การสังเกตสภาพงานที่ปฏิบัติจากการเขียนเรียงความ การแก้ปัญหาในสถานการณ์ และการเก็บงานในแฟ้มสะสมงาน

สรุปได้ว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นการประเมินความสามารถในการสรุป การจำแนก แยกแยะองค์ประกอบ เพื่อเปรียบเทียบ และจัดกลุ่มตามความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ว่ามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร ระหว่างองค์ประกอบของข้อมูล และสิ่งที่กำหนดให้

ตารางที่ 2.2 สรุปแนวคิดในการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์

แนวคิด	วิเคราะห์ เนื้อหา	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	วิเคราะห์หลักการ
คลาร์ก	✓	✓	✓
พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์	✓	✓	✓
สุมน อมรวิวัฒน์	✓	✓	✓
ลาวัณย์ วิทยาวุฑฒิกุล	✓	✓	✓
บุญชม ศรีสะอาด	✓	✓	✓
ลอร์เบอร์	✓	✓	✓
ทิสนา เขมมณี	✓	✓	✓
ศรินธร วิริยะสิรินันท์	✓	✓	✓
Gwen Gawith	✓	✓	✓
Public School of North Carolina	✓	✓	✓
Bloom	✓	✓	✓
รวม	12	12	12

ตารางที่ 2.2 สรุป ในการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ต้องมีการประเมิน 3 ด้านคือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา คือความสามารถในการแยกข้อมูล เนื้อเรื่องได้ตามหลักการ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ
3. การวิเคราะห์หลักการ คือความสามารถในการหาหลักการของความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ในเรื่องราวหรือปรากฏการณ์นั้น ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด

2.1.3 การประเมินทักษะการเขียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านภาษาเป็นงานที่ยาก ซึ่งผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจ ที่ถูกต้องแท้จริงเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งมีความสำคัญเท่า ๆ กัน แต่ทักษะด้านการเขียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ได้กำหนดมาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อความ เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการประเมินการเขียนครูผู้สอนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

กองทัพ เคลือบพณิชกุล (2544 : 2-4) ได้เสนอแนะคุณภาพการวัดผล และประเมินผลการเขียนโดยแบ่งระดับคุณภาพ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับเขียนได้ คือ เขียนพอเป็นตัวหนังสือให้อ่านออก แต่ยังไม่เข้าใจความหมาย ยังสื่อความได้ไม่ค่อยดี อาจเรียกได้ว่าเขียนอย่างมีตัวแต่ไม่มีชีวิต

ระดับที่ 2 ระดับเขียนเป็น คือ เขียนแล้วอ่านเข้าใจสื่อความหมายได้ว่าหมายความว่าอย่างไร แต่ยังไม่ถึงขั้นหวังผลที่จะได้จากการอ่านหนังสือนั้น

ระดับที่ 3 ระดับการเขียนดี คือ เขียนโดยมีจุดหมายที่หวังผลอันเกิดจากการอ่านหนังสือด้วย ถ้าเขียนเล่าเหตุการณ์ก็ต้องเขียนให้ผู้อ่าน อ่านแล้วนึกภาพออกเหมือนกับรู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2546 : 19-24) ได้เสนอแนะแนวทางการประเมินความสามารถในการเขียนเป็นระดับคุณภาพ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 เขียนตามแบบที่กำหนด กรอกข้อความสั้น ๆ ในแบบต่าง ๆ ได้

ระดับที่ 2 เขียนแบบขยายความเพิ่มเติมตัวอย่าง เขียนได้ยาวขึ้นมีความหลากหลายในการใช้คำมากกว่า 1 แบบ เนื้อหาอยู่ในขอบเขตจำกัด

ระดับที่ 3 เขียนอย่างเป็นลำดับ มีใจความสำคัญชัดเจน แต่มีการขยายความอธิบายกว้างขวาง

ระดับที่ 4 เขียนโดยคำนึงถึงผู้อ่าน ผู้รับสาร ปรับเปลี่ยนระดับได้ สอดคล้องกับผู้อ่าน ให้ผู้อ่านได้รับสาระสำคัญได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน

ระดับที่ 5 เขียนอย่างสร้างสรรค์ สละสลวย มีถ้อยคำสำนวนหลากหลาย สื่อความหมายได้ชัดเจน แต่การเขียนเหมาะสมกับผู้อ่านหลายระดับ หลายสถานะ

ชูศรี ดันพงษ์ (2546 : 62-65) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสื่อความ โดยประเมินลักษณะพัฒนาการด้านการใช้ภาษาเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับที่

1 เขียนตามแบบที่กำหนด ระดับที่ 2 เขียนขยายความเพิ่มเติมจากตัวอย่างได้ ระดับที่ 3 เขียนเป็นลำดับ มีใจความชัดเจน ระดับที่ 4 เขียนโดยคำนึงถึงผู้อ่าน ระดับที่ 5 เขียนสร้างสรรค์ สละสลวยใช้ถ้อยคำสำนวนที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ

เอช แอล จากอบส์ (1981, อ้างใน สุจิต บัวผัน, 2540) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้น พิจารณาที่ผลงานเขียน โดยได้เสนอแนะการตรวจงานเขียน โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่เรียกว่า ESL Composition Profile โดยมีการพิจารณาแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

1. ด้านเนื้อหา เนื้อหาที่เขียนจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ซึ่งผู้เขียน ควรจะความรู้ในเรื่องที่ตนจะเขียน เพื่อจะได้นำเนื้อหาที่ตรงกับเรื่องมาเขียน และมีการใช้คำศัพท์ การเลือกใช้คำได้ถูกต้องกับเนื้อหาที่เขียนและผู้อ่าน
2. ด้านการเรียบเรียงเรื่องราว จะต้องคำนึงถึงงานเขียนที่มีการไหลลื่นของความคิด แสดงเหตุผลประกอบชัดเจน การเรียบเรียงความคิดดี ลำดับได้สมเหตุสมผล
3. ด้านการใช้ภาษา พิจารณารูปประโยค ในการเขียนประโยคมีความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
4. ด้านกลไกทางภาษาพิจารณาถึงความถูกต้องในการเขียนลายมือสวยงามอ่านออก

สนิท ตั้งทวี (2529, อ้างใน อรุณช เอี่ยมธรรม, 2543) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้น พิจารณาที่ผลงานเขียนโดยพิจารณาจาก คือ

1. ด้านเนื้อหา เนื้อเรื่อง โดยพิจารณาจาก
  - ความชัดเจน* คือ การสะกดคำที่ถูกต้อง มีความชัดเจนในด้านการใช้ถ้อยคำ จะช่วยให้การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านได้ตรงกัน ได้แก่ การใช้คำที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว ไม่ควรใช้คำศัพท์เฉพาะ ถ้าไม่จำเป็น การใช้คำที่สื่อสร้างความเข้าใจและการใช้คำที่มีความสมบูรณ์เป็นการง่ายต่อการอ่าน
  - ความกระชับในเนื้อเรื่อง* คือ การใช้ถ้อยคำแต่ให้ได้ความหมายที่ชัดเจนและมีน้ำหนัก
  - ความประทับใจ* คือ ความรู้สึกที่เกิดจากการที่ผู้เขียนใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน
  - ความไพเราะ* คือ การเลือกใช้คำที่มีเสียงไพเราะ รื่นหู
  - การสร้างภาพ* คือการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความรู้และอารมณ์ โดยใช้คำที่แสดงออกเป็นรูปธรรมได้

2. ด้านการลำดับเรื่อง การเรียบเรียงเรื่อง การลำดับเรื่อง มีความราบรื่นไม่สะดุด

3. ด้านโครงสร้างของประโยค คือ การพิจารณาถึงไวยากรณ์ที่ใช้การงานเขียน มีการลำดับที่ของวลีและอนุประโยคที่ถูกต้อง

ฮีตัน (Heaton, 1990) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้นพิจารณาที่ผลงานเขียนโดยพิจารณาจาก

1. ความคล่องในการสื่อความหมายของเนื้อเรื่อง เข้าใจยากง่าย

สมเหตุสมผล

2. การใช้ไวยากรณ์ คำนาม บุพบท คำวิเศษณ์ ฯลฯ ถูกต้อง การใช้คำศัพท์ ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

3. กลไกการเขียนถูกต้อง

อัจฉรา วงศ์โสธร (2529) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้นพิจารณาที่ผลงานเขียน โดยพิจารณาจาก

1. ด้านเนื้อหา (Content) เนื้อหาที่นำมาเกี่ยวข้องกับงานเขียนต้องมีความเกี่ยวข้องกับมีลีลาภาษา (Style) การเลือกใช้โวหารที่สะท้อนถึงอารมณ์ผู้แต่งต้องการได้ตามต้องการ

2. ด้านการเรียบเรียง (organization) การลำดับเรื่องมีความต่อเนื่อง

3. ด้านไวยากรณ์ (grammar) เขียนได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

4. กลไกการเขียน (mechanics) การเลือกใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางภาษาได้ถูกต้อง

ยุดา รักไทย และเบญจมาศ อัมพันธ์ (2542) กล่าวว่า ในการประเมินงานเขียนนั้นต้องพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา: สิ่งที่เขียนตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่ มีสาระครบถ้วนหรือไม่ รายละเอียดสอดคล้องหรือไม่ สมเหตุสมผลหรือไม่ สิ่งที่น่ามาประกอบเนื้อหานั้นถูกต้อง โดยเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนการเขียน ความชัดเจน รัดกุม สามารถทำให้ผู้อ่านนึกภาพตามได้ มีการจำกัดศัพท์เทคนิค อย่าใช้ศัพท์ ที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ มากเกินไป ต้องให้ง่ายแก่การเข้าใจ

2. ไวยากรณ์เครื่องหมายวรรคตอน ตัวสะกดต้องถูกต้องตามหลักการ

สนธิ นิยมเล็ก (2543) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้น
พิจารณาที่ผลงานเขียน โดยพิจารณาจาก

1. เขียนได้ถูกต้อง สวยงาม เขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐานที่กำหนดให้
ได้ถูกต้อง

2. เขียนโดยลำดับความคิดเห็นเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง

3. การรักการเขียน มีความพอใจในการเขียน

4. มีนิสัยที่ดีในการเขียน

ดวงใจ ไทยอุบล (2543) กล่าวว่า การประเมินทักษะการเขียนนั้น
พิจารณาได้จากองค์ประกอบ ดังนี้

1. ทราบถึงประโยชน์ของสิ่งที่ตนเขียน ต้องทราบว่าเขียนไปเพื่ออะไร
เพื่อใคร เพราะถ้อยคำที่ใช้จะไม่เหมือนกัน

2. มีความถูกต้องภาษาที่ใช้ถูกต้องเหมาะสม กาลเทศะ โดยพิจารณาจาก
บุคคลที่เราต้องการสื่อ มีการใช้ถ้อยคำที่มีสำนวนประทับใจ มีการใช้คำที่สุภาพ ประณีต อ่าน
แล้วไม่สะดุด

3. งานเขียนมีความกระชับ ไม่ใช่คำที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย มีความเรียบง่าย
ในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับงานเขียน

4. มีความรับผิดชอบในความถูกต้องของเนื้อหา คือ แสดงความคิดเห็น
ของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล

ทิสนา เขมมณี และคณะ (2544) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียน
นั้นพิจารณาที่ผลงานโดยพิจารณาจาก

1. ด้านเนื้อหา เรื่องราวของเนื้อหา : การบอกให้ชัดเจนแน่นอนว่าจะเขียน
เพื่ออะไร การใช้สำนวนภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่เขียน

2. ด้านการลำดับเรื่อง โครงสร้างของเรื่อง การจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง
ที่เขียนได้ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญและมีรายละเอียดครบถ้วน

ชูศรี ตันพงศ์ (2546 : 62 65) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพัฒนาความสามารถ
ด้าน

1. การเขียนสื่อความหมาย โดยประเมินลักษณะพัฒนาการด้านการใช้
ภาษาเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 เขียนตามแบบที่กำหนด

ระดับที่ 2 เขียนขยายความเพิ่มเติมจากตัวอย่างได้

ระดับที่ 3 เขียนเป็นลำดับ มีใจความชัดเจนมีการขยายความและอธิบายได้กว้างขึ้น

ระดับที่ 4 เขียนโดยคำนึงถึงผู้อ่าน ปรับระดับการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับผู้อ่านตามจุดประสงค์ได้

ระดับที่ 5 เขียนสร้างสรรค์ สละสวย ใช้ถ้อยคำสำนวนที่หลากหลาย และน่าเชื่อถือดูไบซิ (Ndubuisi, 1990, อ้างใน สุจิต บัวผัน, 2540) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้นพิจารณาที่ผลงานเขียน โดยพิจารณาจาก องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านเนื้อหา : การนำเสนอที่นำมาประกอบต้องมีสัมพันธ์มีความเกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง และจุดมุ่งหมายของเรื่อง และมีการใช้สำนวนภาษา:ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับเรื่อง เรียบง่าย ชัดเจน

2. ด้านการเรียบเรียงความคิด : การลำดับเรื่องไหลลื่นไม่สะดุด

3. ด้านความถูกต้องของกลไกการเขียน : พิจารณาในส่วนของ การ

สะกดคำ

บาเรนต์ไท (Barentine, 1999) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้น พิจารณาที่ผลงานเขียน โดยพิจารณาจาก องค์ประกอบ ดังนี้

1. ควรมียุทธศาสตร์ในการเขียน ประกอบด้วย ก่อนเริ่มการเขียนมีการร่างการเขียน หลังการเขียน มีการตรวจสอบ การประเมินงานเขียน

2. เขียนส่วนต่าง ๆ ให้มีความประณีตถูกต้องในเรื่องของวลี ประโยค การใช้ไวยากรณ์ โครงสร้างของประโยค

3. เลือกระดับเสียงที่เหมาะสม เลือกใช้คำที่เหมาะสมกับบุคคลที่ต้องการสื่อ

สเตวิก และ นอร์เบิร์ก (Stewig & Norberg, 1995) กล่าวว่า ในการพิจารณาทักษะการเขียนนั้นต้องพิจารณาที่ผลงานโดยคำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้

1. ด้านเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องมีความสัมพันธ์กับหัวเรื่องและมีการบูรณาการตามความคิดตน

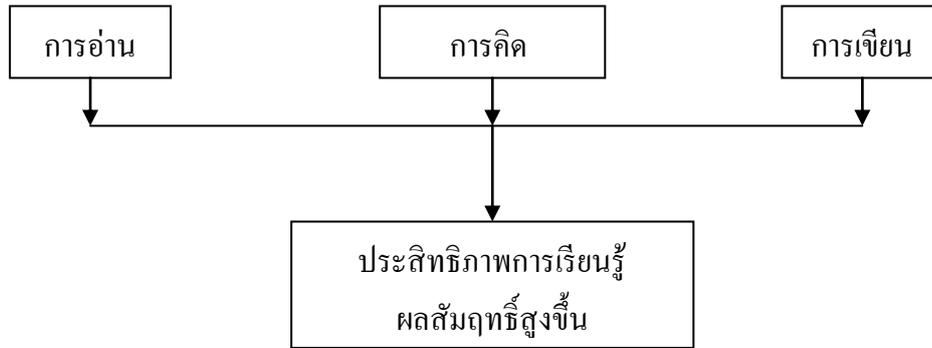
2. การจัดระบบของข้อเขียน เช่น มีความต่อเนื่องทางความคิดเป็นต้น

3. รูปแบบของภาษาและการใช้ เช่น ระดับของน้ำเสียงที่แสดงออกในข้อเขียน คำศัพท์ที่ถูกต้องเหมาะสม

แอนเดอร์สัน และ แลป (Anderson & Lapp, 1979) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะการเขียนนั้นพิจารณาที่ผลงานเขียน โดยพิจารณาจาก

1. เนื้อเรื่องของงานเขียนว่า สัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นจุดประสงค์ของเรื่องหรือไม่
2. ระบบการจัดโครงสร้างของงานเขียน โดยคำนึงถึงลำดับการต่อเนื่องของความคิดในงานเขียน
3. กลไกการเขียน การสะกดคำ เขียนคำได้ถูกต้อง
โอเรกอน ยูนิเวอร์ซิตี (Oregon University, 2003) กล่าวว่า ในการประเมินทักษะ การเขียนนั้น พิจารณาที่ผลงานเขียนโดยพิจารณาจากการมีความถูกต้องในด้าน
  1. ไวยากรณ์โครงสร้างของประโยคในงานเขียน
  2. การสะกดคำถูกต้อง และมีการใช้ระดับคำที่ใช้ถูกต้อง
 อินลินอย โกล แอสเซสเม้น โปรแกรม (Illinois Goal Assessment Program IGAP, 2003)) กล่าวว่า ในการประเมินการเขียนนั้นจะพิจารณาถึงตัวชี้งานในด้าน
  1. เนื้อหาของงานเขียน โดยผลงานจะต้องแสดงให้เห็นถึง Main Idea จุดประสงค์ของเรื่อง them ของเรื่องให้กระจ่างชัด
  2. สิ่งที่น่ามาสนับสนุน คุณภาพของข้อมูลที่น่ามาสนับสนุนนั้นต้องลึก ถูกต้องและเพียงพอ
  3. การจัดระบบ มีการจัดระบบโครงสร้างที่ต่อเนื่อง
  4. มีระเบียบแบบแผนในการเขียน พิจารณาจากไวยากรณ์ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ฯลฯ ถูกต้อง
  5. การบูรณาการ มีการนำความรู้ต่าง ๆ มาผสมผสานกับงานตนเอง แคริฟอร์เนีย แลนเกจส อาท คอนเท้น สแตนดาร์ด (The California language Arts Content Standards, 2003) สรุปว่าในการประเมินทักษะการเขียนที่พิจารณาจากงานเขียนนั้นพิจารณาจาก
    1. การมียุทธวิธีการเขียน สามารถเขียนประโยคให้กระจ่าง ต่อเนื่องซึ่งได้จากการพัฒนามาจาก Central Idea ในการเขียนควรมีกระบวนการเขียน เช่น ก่อนเขียน ร่าง ทบทวน และแก้ไข
    2. การประยุกต์ในการเขียน (Writing Application) สามารถเขียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เหตุการณ์ ประสบการณ์ มีการเขียนได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การเขียนอธิบาย การเขียนโต้ตอบ และการเขียนรายงาน เป็นต้น

สรุป การประเมินทักษะการเขียนหมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ความคิด และสิ่งที่ต้องการแสดงออกเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร ซึ่งนักเรียนจะเขียนได้ดีต้องมี ทักษะการอ่าน ทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงจะทำให้เกิดทักษะการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2.3 สรุปแนวคิดในการประเมินทักษะการเขียน

แนวคิด	เนื้อหา	ลำดับเรื่อง	ไวยากรณ์	กลไกการเขียน
สนิท ตั้งทวิ	✓	✓	✓	✓
อจรรว วงศ์โสธร	✓	✓	✓	✓
ยุดา รักไทย	✓		✓	✓
สนิท นิมเล็ก		✓	✓	✓
ดวงใจ ไทยอนุญ	✓			✓
ทิสนา เขมมณี	✓	✓		
Anderson	✓	✓		✓
Jacob	✓	✓	✓	✓
Ndubuisi	✓	✓		✓
Heaton	✓		✓	✓
Stewig	✓	✓		✓
Barrentine	✓		✓	✓
Oregon			✓	✓
Llinois	✓	✓	✓	✓
รวม	12	9	9	13

จากตารางที่ 2.3 การประเมินทักษะการเขียนนั้นจะพิจารณาจากการเขียน 4 ด้าน คือ กลไกการเขียนเนื้อหา ลำดับเรื่อง และไวยากรณ์ ตามลำดับ

โดยสรุปแล้ว การประเมินทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน ผู้วิจัยมุ่งประเมินในขอบเขตดังนี้

ด้านทักษะการอ่านจะพิจารณาจาก ความสามารถในการแปลความ ตีความและสรุป ความสำคัญของเรื่อง หรือของข้อมูลที่กำหนดให้ได้เข้าใจ

ด้านการคิดวิเคราะห์จะพิจารณาจาก ความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการของข้อมูลที่กำหนดให้

ด้านทักษะการเขียนจะพิจารณาจาก ความสามารถในการเขียนสรุปความสำคัญ เขียน จำแนกองค์ประกอบ เขียนเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ของข้อมูลที่ กำหนดให้

การประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินความสามารถในการนำองค์ความรู้ ความคิดจากการอ่านโดยการเขียนตามตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ คือ ความสามารถในการสรุปความสำคัญและแสดงความคิดเห็น การจำแนกองค์ประกอบ การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง การอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผล การสรุปเป็นหลักการ กฎเกณฑ์ หรือรูปแบบ จากข้อมูลที่กำหนดให้ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบทดสอบการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของแบบประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในครั้งนี้ ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนพิจารณาการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งเป็นเกณฑ์ รубริก (Rubric) 4 ระดับ คือ 3 2 1 และ 0

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

การประเมินผลตามสภาพจริงนั้น เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินกระบวนการเรียนรู้ มีหลายประเภทซึ่งแต่ละประเภทจะมีลักษณะการใช้ที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการวัดและการประเมินผลว่าต้องการข้อมูลประเภทใด และในเมื่อครูเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น ครูจึงต้องมีส่วนในการสร้างเครื่องมือวัดผล และกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล และ ประเมินผล ซึ่งในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลจะทำให้นักเรียนยอมรับและปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตนมีส่วนร่วมในการสร้างขึ้น เครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์เพื่อพัฒนาตนเอง คือเครื่องมือการวัดแบบRubric (Rubric Scoring)

จากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Scoring นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษา ดังนี้

2.2.1 ความหมายของเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Scoring

ฮาท (Hart, 2546 :26) สรุปว่า Rubric หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ให้คะแนน หรือการให้คะแนนการสอบของนักเรียน แฟ้มสะสมงาน หรือการแสดงออก

ไฮดี โกดริช แอนราท (Heidi Goedrich Andrade , 2546 :21) สรุปว่า Rubric Scoring คือ ข้อความที่แสดงรายละเอียดของเกณฑ์คุณภาพการเรียนรู้ จากระดับยอดเยี่ยม ไปจนถึงระดับที่ต้องพัฒนา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้วัดกระบวนการในการทำงานของนักเรียน โดย Rubric Scoring ให้รายละเอียดข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนางานและจะมีการประเมินผลในชิ้นงาน สุดท้าย

ชัยฤทธิ์ สีลาเดช (2540 ,อ้างใน ปวีณา ป้อาทิตย์ , 2545) กล่าวว่า Rubric คือ เกณฑ์การให้คะแนนผลงาน เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางการประเมินผลงานของนักเรียนมาจากภาษาลาตินว่า Rubricaterra เป็นคำที่ใช้ในสมัยโบราณเกี่ยวกับศาสนา หมายถึงการทำเครื่องหมายสีแดงไว้บนสิ่งสำคัญ ดังนั้น Rubric คือ แนวทางการให้คะแนนซึ่งต้องกำหนดมาตราการวัด (Scale) และรายการของคุณลักษณะที่บรรยายถึงความสามารถในการแสดงออกหรือคุณลักษณะแต่ละจุดในมาตราการวัดไว้อย่างชัดเจน

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธรรม (2544) ได้ให้ความหมายของ Rubric คือ เครื่องมือในการให้คะแนน (Scoring tool) ที่มีการระบุเกณฑ์ (Criteria) ประเมินชิ้นงานและคุณภาพ (Quality) ของชิ้นงาน เกณฑ์ซึ่งการสร้าง Rubric อาจทำขึ้นเพื่อจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อการประเมินกระบวนการ (Process) เช่น การประเมินการเรียนรู้ เป็นทีม กลยุทธ์การสัมภาษณ์ เป็นต้น
2. เพื่อประเมินผลผลิต (Product) เช่น การประเมินแฟ้มสะสมงาน รายงาน การวิจัย นิทรรศการ เป็นต้น
3. เพื่อการประเมินการปฏิบัติ (Performance) เช่น การประเมินการนำเสนอปากเปล่า การอภิปราย การสาธิต เป็นต้น

2.2.2 ประเภทของการให้คะแนนแบบ Rubric

ฮาท (Hart, 1994) กล่าวว่า การให้คะแนนแบบ Rubric มี 2 ประเภท คือ การให้คะแนนแบบภาพรวมหรือเกณฑ์รวม (Holistic Scoring Rubric) และเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Scoring Rubric)

1. เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวมหรือเกณฑ์รวม (Holistic Scoring Rubric) หมายถึง การพิจารณาารวมในระดับคะแนนนั้น โดยตัดสินคุณค่าของกระบวนการหรือผลงานนั้น ซึ่งจะคิดเป็นคะแนนเดียว และมีรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น 4 6 ระดับก็ได้ ตัวอย่างการให้

คะแนนเป็นภาพรวม เช่น การกำหนดคุณภาพของการปฏิบัติการแก้ปัญหา โจทย์คณิตศาสตร์ กำหนดได้ดังนี้

ระดับคะแนน 4 หมายถึง คำตอบถูกต้อง ขั้นตอนการหาคำตอบมีความชัดเจนสมบูรณ์ ให้เหตุผลและมีหลักการในการแก้ปัญหา

ระดับคะแนน 3 หมายถึง คำตอบถูกต้อง ขั้นตอนการหาคำตอบไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์เล็กน้อย

ระดับคะแนน 2 หมายถึง คำตอบไม่ถูกต้อง ขั้นตอนการหาคำตอบไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ แต่มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นถึงการนำไปสู่คำตอบที่ถูกต้อง

ระดับคะแนน 1 หมายถึง คำตอบไม่ถูกต้อง มีการอธิบายแนวคิดที่เกี่ยวข้องบ้าง แต่ไม่ได้คำตอบของโจทย์ปัญหาที่กำหนด

ระดับคะแนน 0 หมายถึง ไม่ทำโดยกระดากว่างเปล่าหรือมีขีดเขียนบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เกี่ยวข้องกับการแก้โจทย์ปัญหา

เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวมจะถูกนำออกมาใช้เมื่อต้องการหาความสัมพันธ์อย่างรวดเร็ว

2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ หมายถึง การพิจารณาในแต่ละด้าน แต่ละมิติแยกออกจากกัน คะแนนที่ได้จากคุณลักษณะหรือมิตินั้นที่กำหนดให้ ดังนั้นเมื่อคุณลักษณะเป็นตัวสำคัญในการประเมินจึงจำเป็นต้องแยกงานออกเป็นส่วน ๆ ตัวอย่างการให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ

ตัวอย่าง การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ เช่น การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนงานเขียน

ระดับคุณภาพ คุณลักษณะ	1	2	3
ชื่อเรื่อง	ชื่อเรื่องไม่กระชับ ยากที่จะเขียนให้ได้ สาระสมบูรณ์	ชื่อเรื่องไม่กระชับแต่ ใช้ระดับภาษากระชับ	ใจความกะทัดรัด กำหนดขอบข่ายชัดเจน
รูปแบบการเขียน	เขียนบรรยายย่อ หน้าเดียว	เขียนบรรยายย่อหน้า เดียวประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป	เขียนบรรยายย่อหน้า คำนำ เนื้อเรื่อง สรุปไว้ ชัดเจน
การลำดับเนื้อเรื่อง	เนื้อเรื่องววน	ลำดับเนื้อหาแต่ไม่ย่อ หน้าเมื่อขึ้นใจความ ใหม่	ย่อหน้าเมื่อขึ้นเนื้อหา ใหม่
การวางโครงเรื่อง	ไม่อยู่ในขอบข่าย ของชื่อเรื่อง เนื้อหา ซ้ำซ้อน	อยู่ในขอบข่ายชื่อ เรื่อง เนื้อหามีความ เป็นอิสระไม่ซ้ำซ้อน	อยู่ในขอบข่ายชื่อเรื่อง เนื้อหามีความเป็นอิสระ ไม่ซ้ำซ้อน มีความ สมบูรณ์ มี ความสัมพันธ์ เชื่อมโยง กับย่อหน้าอื่น
คำนำ	ไม่นำเข้าสู่ประเด็น สำคัญของเรื่อง	นำเข้าสู่ประเด็น สำคัญของเรื่อง แต่ ไม่บอกบรรยากาศ ของเรื่อง	นำเข้าสู่ประเด็นสำคัญ บอกบรรยากาศของเรื่อง น่าสนใจติดตามอ่าน
สรุป	ไม่มีบทสรุป	สรุปไม่ครบทุก ประเด็น	สรุปได้ใจความสมบูรณ์ ใช้ภาษากระชับ

2.2.3 รูปแบบของเกณฑ์การประเมินผล

จูไล จัสไมล์ Julia Jasmine (1993) และ คอนเนตต้า โคดีเยน Conetta DotiRyan, (วารสารวิชาการ, 2546) สรุปว่า ได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การให้คะแนนแบบภาพรวม (Holistic Scoring Rubric) เป็นการพิจารณาภาพรวมของผลงาน

2. การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Scoring rubric) เป็นการพิจารณาแบบแยกส่วนเน้นแต่ละขั้นตอน

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540, อ้างใน พรหทัย ดัชนีจิตานนท์, 2542) ได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การให้คะแนนแบบภาพรวม (Holistic Scoring Rubric) คือเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานใดชิ้นงานหนึ่ง โดยคุณภาพของชิ้นงานว่ามีคุณลักษณะเป็นอย่างไร แล้วเขียนอธิบายคุณภาพของงานหรือความสำเร็จของงานเป็นขั้น ๆ โดยแบ่งระดับคุณภาพตั้งแต่ 0 4 หรือ 0 6

2. การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Scoring Rubric) เพื่อให้การมองคุณภาพของงานหรือความสามารถของนักเรียนได้อย่างชัดเจน จึงมีการแยกองค์ประกอบของการให้คะแนนเป็นหลายองค์ประกอบ และอธิบายคุณภาพของงานในแต่ละองค์ประกอบเป็นระดับ

2.2.4 การสร้างเกณฑ์ในการให้คะแนน Rubric

1) กำหนดโครงร่าง คุณลักษณะที่ต้องการวัดผลว่าการจะผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้จุดประสงค์หนึ่งควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง และในแต่ละลักษณะควรมีคุณภาพที่ระดับ

2) นำคุณลักษณะและระดับคุณภาพที่ต้องประเมินชี้แจงให้นักเรียนทราบ และใช้วิธีการระดมสมองเพื่อเพิ่มหรือตัดคุณลักษณะบางคุณลักษณะ

3) เมื่อได้คุณลักษณะที่ต้องการวัดแล้วต่อมาคือการสร้างระดับคุณภาพของคุณลักษณะที่ต้องการวัด

4) เมื่อได้โครงร่างอันประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ คุณลักษณะที่ต้องการวัดและคุณภาพของแต่ละคุณลักษณะแล้วให้แสดงโครงร่างกับนักเรียน เพื่อถามความเห็นหรือข้อเสนอแนะอีกครั้ง ซึ่งนักเรียนอาจจะมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้

2.2.5 ประโยชน์ของเกณฑ์การให้คะแนน

1) ช่วยให้ครูมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นและเป็นผู้ช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนในการเรียนได้ประสบผลสำเร็จ

- 2) ช่วยให้การคาดหวังของครูที่มีต่อผลงานของนักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถใช้รูปрик ประเมินและพัฒนาตนเองได้
- 3) ช่วยให้ครูทราบว่านักเรียนสามารถสื่อสารและแสดงออกได้ในระดับใด และนักเรียนควรประเมินผลการแสดงออกของตนอย่างไร
- 4) ช่วยสื่อสารในเรื่องเป้าหมายการแสดงออกเพื่อให้ผู้ปกครองและผู้ประเมินคน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และเกิดความเข้าใจเกณฑ์ในการตัดสินใจผลงานของนักเรียนที่ครูใช้
- 5) ช่วยให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเองในการปฏิบัติงานเพื่อไปสู่ความสำเร็จได้
- 6) ช่วยให้ครูหรือผู้ให้คะแนนคนอื่น ๆ มีความแม่นยำ ไม่มีความลำเอียง และมีความสม่ำเสมอ ในการให้คะแนน
- 7) เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
- 8) เป็นเอกสารที่ประกอบในการตัดสินผลการเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินทางการศึกษา

การประเมินเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งการตัดสินใจเพื่อลงข้อสรุปในสิ่งที่ต้องการประเมินว่า ดี ไม่ดี พอใจ ไม่พอใจ เป็นกระบวนการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศรวมกับเกณฑ์การประเมิน ซึ่งการที่จะสามารถสรุปผลการประเมินได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้น จำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้มาประกอบการตัดสินใจ ข้อมูลดังกล่าวจะได้มาจากเครื่องมือเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ตรงตามความต้องการในทางตรงกันข้าม หากเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ขาดคุณภาพหรือมีคุณภาพต่ำแล้ว ข้อมูลที่ได้มาก็จะเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่น่าเชื่อถือ

ปัจจุบันได้มีการพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูลหลายประเภท ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะและธรรมชาติของข้อมูลที่ต้องการได้มา ตลอดจนให้เหมาะสมกับผู้ที่ให้นำเครื่องมือไปใช้และผู้ให้ข้อมูล (กรณีเก็บข้อมูลจากตัวบุคคล) นอกจากนั้นหากเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้เก็บข้อมูลได้ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวัดไม่มากนัก ดังนั้น การที่จะเลือกใช้เครื่องมือชนิดใดนั้น ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และข้อมูลที่ต้องการที่จะนำเครื่องมือ นั้น

ไปเก็บ เพราะไม่มีเครื่องมือชนิดใดที่ดีที่สุด และสามารถใช้เก็บข้อมูลได้ทุกอย่าง เครื่องมือเก็บข้อมูลที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันมีดังนี้ (รังสรรค์ มณีเล็ก 2546 : 5 7)

1. แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมในด้านพุทธิพิสัยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ตัวอย่างที่เห็นได้ค่อนข้างชัด คือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. แบบสัมภาษณ์ หรือแบบบันทึกผลการสัมภาษณ์นั้น สามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลได้หลายลักษณะ เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความเห็น รวมทั้งข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะมี 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

3. แบบสังเกต หรือแบบบันทึกผลการสังเกต เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงออกมาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความขยัน ความอดทน นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติเรื่องต่าง ๆ ลักษณะของเครื่องมือนี้กำหนดไว้เป็นรายการเพื่อใช้สังเกต ผู้เก็บข้อมูลจะสังเกตพฤติกรรม หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว บันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกตดังกล่าว

4. แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลที่เป็นความเห็น ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แบบสอบถามที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปจะมีสองลักษณะคือ แบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามจะไม่มีคำตอบที่ตายตัวหรือผิด ส่วนใหญ่แล้วแบบสอบถามถูกนำมาใช้ในการวัดพฤติกรรมด้านเจตพิสัย เช่น การวัดความสนใจ ความพึงพอใจ เจตคติ และค่านิยม เป็นต้น

5. แบบสำรวจรายการ เป็นเครื่องมือซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เก็บข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง โดยมีการจัดทำเป็นรายการสำรวจเอาไว้ เมื่อเก็บข้อมูลก็จะใช้วิธีการตรวจสอบไปที่ละรายการว่ามีหรือไม่ ซึ่งใช้ประกอบกับการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกต หรือการวัดทักษะการปฏิบัติ

6. แบบวัดสังคมมิติ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดการยอมรับทางสังคมของบุคคลในกลุ่มวิธีการง่าย ๆ ก็คือ ให้แต่ละคนในกลุ่มระบุว่า หากต้องการทำงานหรือเล่น เขาต้องการที่จะทำงานหรือเล่นกับใครมากที่สุด จากนั้นก็นำเอาคำตอบของแต่ละคนมาเขียนเป็นแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของคนทั้งกลุ่มจะทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าใครเป็นที่ยอมรับและไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

7. เทคนิคฉายภาพ เป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบที่แฝงเร้นอยู่ในส่วนลึก ซึ่งเครื่องมือเก็บข้อมูลโดยทั่ว ๆ ไป ไม่สามารถเก็บได้อย่างสมบูรณ์ ลักษณะของเครื่องมือนี้จะมีลักษณะต่าง ๆ กัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการตอบสนอง ผู้เก็บข้อมูลพยายาม

แปลความหมายของคำตอบที่ได้มาในรูปของการบอกเล่าหรือการเขียนบรรยายเครื่องมือลักษณะนี้ นิยมใช้ในวัดบุคลิกภาพ

8. เครื่องมือวัดทางเลือกอื่น เครื่องมือวัดลักษณะนี้เป็นลักษณะผสมผสานเครื่องมือ เครื่องมือต่าง ๆ ที่กล่าวมา เพื่อที่จะเก็บข้อมูลตามที่ต้องการ เครื่องมือวัดทางเลือกอื่นที่ใช้กันมาก ก็คือ แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงาน จนกระทั่ง เกิดผลผลิต แฟ้มสะสมงานจะเป็นร่องรอยหลักฐานอาจไม่ใช่แฟ้ม แต่จะเป็นกล่องเป็นชั้น หรือ เป็นกระเป๋าก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าผลงานนั้นมีลักษณะและปริมาณมากน้อยเพียงไร

จากแบบประเมินที่กล่าวมาในที่นี้ขอกล่าวรายละเอียดเกี่ยวกับแบบทดสอบ ซึ่ง เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินในการวิจัยครั้งนี้ แบบทดสอบสามารถจำแนกตามผู้สร้าง ได้ เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้าง และแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(พิศพลิน เขียวหวานและ สุจิตรา หังสพฤกษ์ 2546 : 174 178)

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน จะไม่นำไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มอื่นเป็นแบบทดสอบที่ใช้ทั่ว ๆ ไปใน สถานศึกษา แบบทดสอบประเภทนี้สอบเสร็จก็ทิ้งไป เมื่อต้องการใช้ก็ออกใหม่หรือปรับปรุงจาก แบบทดสอบเก่า

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพต่าง ๆ ของนักเรียน ต่างกลุ่มกันได้ เช่น เปรียบเทียบคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งกับนักเรียนที่โรงเรียนอื่น (แบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ) แบบทดสอบมาตรฐานมีลักษณะเด่น คือ มีคุณภาพดีเพราะ ผ่านการสร้างที่ได้มาตรฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญและผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว มีเกณฑ์ปกติซึ่งทำให้ สามารถแปลความหมายของคะแนนได้ถูกต้องมีคู่มือดำเนินการสอบ ทำให้วิธีดำเนินการสอบเป็น มาตรฐานเดียวกัน

แบบทดสอบมีหลายแบบแต่ที่รู้จักทั่วไปมี 2 แบบใหญ่ และ 3 แบบย่อย ดังนี้

1. แบบทดสอบแบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ เป็นแบบทดสอบที่ผู้ตอบจะต้องเลือก คำตอบที่กำหนดมาให้ถูกต้องมี 3 แบบ คือ

1.1 แบบสอบถูก - ผิด เป็นแบบทดสอบที่คล้ายกับแบบสอบเลือกตอบ (Multiple choice) แต่มีเพียงสองตัวเลือก โดยตัวเลือกเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก - ผิด ใช่ - ไม่ใช่ เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย เป็นต้น

1.2 แบบสอบจับคู่ เป็นแบบสอบที่ประกอบด้วยรายการ 2 รายการ คือรายการสิ่งเร้ากับรายการคำตอบ (ตัวเลือก) แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ระหว่าง 2 รายการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่ง ตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนด

1.3 แบบสอบเลือกตอบ เป็นแบบสอบที่ประกอบด้วยสองส่วนคือ ส่วนที่เป็นคำถามและส่วนที่เป็นตัวเลือก และตัวเลือกยังประกอบด้วยตัวถูกกับตัวลวง

2. แบบสอบแบบเขียนตอบ เป็นแบบสอบที่ผู้ตอบมีอิสระในการเรียนตอบหรือเป็นแบบสอบที่ผู้ตอบจะต้องเรียบเรียงคำตอบขึ้นมาเองมี 3 แบบ คือ

2.1 แบบสอบแบบเติมคำ เป็นแบบสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยคหรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์และถูกต้อง

2.2 แบบสอบแบบตอบสั้น ๆ เป็นสอบเขียนตอบแบบหนึ่ง ซึ่งคล้ายกับแบบสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างที่ที่ข้อสอบเขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ ผู้ตอบจะเขียนตอบโดยเป็นคำตอบที่สั้นและกะทัดรัด

2.3 แบบสอบอัตนัยหรือความเรียง เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคนเหมาะสมที่จะวัดความสามารถในการเลือกหรือจัดรวบรวมความคิดอย่างเป็นระบบ ความสามารถในการเขียนและทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ แบบสอบอัตนัยแบ่งเป็น 2 ประเภท

2.3.1 แบบสอบอัตนัยแบบจำกัดคำตอบ เป็นแบบสอบที่มีการกำหนดให้ตอบโดยจำกัดขอบเขตการตอบ เช่น กำหนดหัวข้อ เวลา ความยาวของการตอบหรือรูปแบบของการตอบ

2.3.2 แบบสอบอัตนัยแบบขยายคำตอบ เป็นแบบสอบที่ให้ตอบอย่างอิสระ โดยไม่สามารถกำหนดขอบเขตของคำตอบ เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงออกอย่างเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็นและขอบเขตความรู้

จากแบบทดสอบดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการพัฒนาแบบประเมินทักษะการอ่าน คิววิเคราะห์ และเขียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยได้เลือกแบบทดสอบแบบเขียนตอบสำหรับการสร้างแบบประเมินทักษะการอ่าน คิววิเคราะห์ และเขียน ในงานวิจัยนี้

3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐาน มีดังนี้

3.1.1 สร้างตารางจำแนกเนื้อหาและพฤติกรรมหรือแผนผังการสร้างข้อสอบ เพื่อจะได้ทราบว่าสร้างแบบทดสอบวัดเนื้อหาอะไรตามจุดประสงค์การเรียนรู้อะไร ระดับพฤติกรรมอะไร อย่างละเอียด

3.1.2 สร้างข้อคำถาม คำตอบ ตามตารางจำแนกเนื้อหา และพฤติกรรม

3.1.3 นำแบบประเมินไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบประเมิน

3.1.4 นำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 นำแบบประเมินไปทดลองใช้

3.1.6 ปรับปรุงแบบประเมินที่คุณภาพยังไม่ถึงเกณฑ์ แล้วนำไปทดลองใช้ แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินทั้งรายข้อและทั้งฉบับ

3.1.7 จัดพิมพ์แบบประเมินเป็นฉบับ

3.1.8 เก็บแบบประเมินที่มีคุณภาพดีแล้วไว้

3.1.9 จัดทำคู่มือดำเนินการสอบ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ในการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลนั้นผู้สร้างเครื่องมือต้องพยายามหาหลักฐานต่าง ๆ มายืนยันให้ได้ว่าเครื่องมือดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ ซึ่งในการหาคุณภาพของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ การหาคุณภาพของเครื่องมือเป็นรายข้อ คำนี้นำมาใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือเป็นรายข้อก็คือ ค่าความตรง ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก การหาคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ คำนี้นำมาใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือเก็บข้อมูลทั้งฉบับก็คือ ค่าความตรงและค่าความเที่ยง ความตรงแบ่งย่อยเป็นความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงตามโครงสร้าง และความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ ส่วนความเที่ยงสามารถดำเนินการได้หลายวิธี สัมประสิทธิ์ความคงที่ สัมประสิทธิ์ความเท่าเทียม สัมประสิทธิ์ความคงเส้นคงวาภายใน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยต์ (ริงสรรค์ มณีเล็ก 2545:34-26) ในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

1. ค่าความตรง ความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงโครงสร้าง เป็นการหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของเรื่องที่ศึกษา กับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruency) IOC โดยพิจารณาว่าข้อคำถามของเครื่องมือวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะ ถ้าค่า IOC ของแต่ละข้อคำถาม ได้ค่าความสอดคล้องหรือIOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. ค่าความยากง่าย ค่าความยากง่ายของแบบประเมินรายข้อ และทั้งฉบับ

3. ค่าอำนาจจำแนก เครื่องมือที่ดีต้องสามารถจำแนกสิ่งที่ถูกวัดออกจากกันได้ตามสภาพ เช่น สามารถแยกคนเก่งออกจากคนที่ไม่เก่ง แยกผู้ที่ไม่มีความสนใจออกจากผู้ที่มีความสนใจ เป็นต้น ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ -1.00 ถึง $+1.00$ ในทางทฤษฎีต้องการค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าบวกสูง ๆ ใกล้เคียง $+1.00$ แต่ในทางปฏิบัติจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ $+0.20$ ขึ้นไป การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินซึ่งคะแนนของแต่ละข้อคำถามให้คะแนน ตามระดับคุณภาพ สามารถวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามกับคะแนนรวมจากข้ออื่น ๆ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

4. ค่าความเที่ยง เป็นดัชนีที่ใช้แสดงความคงเส้นคงวาของคะแนนหรือข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลไม่ว่าจะสอบกี่ครั้งก็ตามเมื่อได้ผลเหมือนเดิม แสดงว่าเครื่องมือนั้นมีความเชื่อมั่นสูง ก็จะทำให้ค่าความเที่ยงสูงตามไปด้วย ในการหาคุณภาพของแบบประเมิน ที่ผลการให้คะแนนไม่ใช่ระบบ 0 และ 1 แต่ผลการให้คะแนนอยู่ในมาตรจัดลำดับ จึงใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน แสดงได้ดังนี้

สมภาร แก่นทอง (2549: 9) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนโดยใช้กิจกรรมคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลสรุปได้ว่า (1) ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคณิตศาสตร์ สูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นทุกคน โดยมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ ร้อยละ 58.11 ของปริมาณมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นทุกคนโดยมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ ร้อยละ 58.11 ของปริมาณที่ควรพัฒนาได้ และมีคะแนนอัตราพัฒนาการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.48 คะแนนต่อครั้ง

สมนึก ปฏิปทานนท์ (2542 : 37) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ

สตอรี่ไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไม่ต่างจากกลุ่มที่มีการเรียนการสอนแบบปกติ อีกทั้ง การสอนแบบสตอรี่ไลน์ไม่สามารถทำให้นักเรียนมีความสามารถในทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น

พัชราภรณ์ พิมละมาศ (2544:6) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาตามแนวคิด 4 MAT ที่มีผลต่อความสามารถในทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปี 1 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอน วิชา สังคมศึกษา ตามแนวคิด 4 MAT นั้นไม่ได้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ และ ความคิดสร้างสรรค์ต่างจากนักเรียนที่มีการเรียน การสอนปกติ แต่สามารถทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่าเดิมน้อยละ 60 ซึ่งในการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมิน ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่างๆ ในข้อมูล ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อมูลอื่นๆ ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากสมมุติฐาน ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อปลีกย่อย การบอกสิ่งจูงใจและพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลและทางกลุ่ม

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การเข้าใจความสัมพันธ์ของแนวคิดในบทความหรือในข้อความต่างๆ การได้ทราบถึงว่าสิ่งใดเกี่ยวกับการตัดสินใจ การแยกแยะความจริงออกจากข้อสมมุติฐาน การตรวจสอบสมมุติฐานที่ได้มาจากความแบ่งความสัมพันธ์ของสาเหตุและความสัมพันธ์อื่น การวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้งแบ่งแยกสิ่งที่ตรงกับไม่ตรงกับข้อมูลสามารถแบ่งแยกรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญได้

3. การวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อความและความหมายขององค์ประกอบ วิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน ความคิดเห็นผู้เขียนในด้านต่างๆ

ปาริชาติ อินทร์พยุง (2547 : 47-54) ได้พัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอน แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในส่วนของแบบทดสอบ ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยถือเกณฑ์การพิจารณาคำตอบที่อยู่ในลักษณะที่เป็นการคิดนอกเนกนัย (Divergent thinking) ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด และครอปเพลย์ ดังนี้ คิดคล่องแคล่ว คิดยืดหยุ่น และคิดริเริ่ม ได้ตรวจสอบคุณภาพโดยหาความตรงตามเนื้อหาจากการพิจารณา โดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายฉบับกับคะแนนรวม พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายฉบับระหว่าง .794 .981 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และมีบางฉบับมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หาค่าความเที่ยงโดยวิธีสอบซ้ำ คือคำนวณค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งแรกกับคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งที่สอง โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

ดวงสุดา ชูชื่น (2548:51) ได้ศึกษากิจกรรมพัฒนาด้านการเขียน สรุปความจากการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสรุปความจากการอ่าน เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 15 ข้อทำการหาคุณภาพของแบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน ผลการหาคุณภาพของแบบทดสอบ เป็นดังนี้

ค่าความยาก รายข้อ ใช้เทคนิค 25 % มีค่าความยากระหว่าง 0.36 – 0.62

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ใช้เทคนิค 25 % มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.52 – 0.78

ค่าความเชื่อมั่น ใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.8250

สุนิสา งามเมือง (2549:74) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 โดยมุ่งวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบประเมินหาคุณภาพของแบบประเมินด้านความตรงตามเนื้อหา พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มีดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ 0.45 ถึง 0.76 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.70

สมภาร ท้าวบุตร (2546:59-60) ได้ศึกษาการสร้างแบบประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนข้อความ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมุ่งวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินหาคุณภาพของแบบประเมินด้านค่าอำนาจจำแนก ความตรง ความเที่ยง และคะแนนเกณฑ์ที่เหมาะสม แบบประเมินที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ฉบับ คือ แบบประเมินความสามารถในการอ่าน แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบประเมินความสามารถในการเขียนข้อความ ผลการวิจัยพบว่า แบบประเมินความสามารถในการอ่าน มีค่าความตรงตามโครงสร้างเท่ากับ 0.82 ค่าความเที่ยง 0.73 แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีค่าความตรงตามโครงสร้างเท่ากับ 0.74 ค่าความเที่ยง 0.84 แบบประเมินความสามารถในการเขียนข้อความ มีค่าตรงตามโครงสร้างเท่ากับ 0.73 ค่าความเที่ยง 0.81 และมีคะแนนเกณฑ์เท่ากับร้อยละ 5 ทั้ง 3 ฉบับ

อัญญารัตน์ เจริญพุดินาถ (2546:78-80) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมุ่งวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาแบบประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และมีการตรวจสอบคุณภาพในด้านความตรง และความเที่ยงของแบบประเมินและสร้างกรอบใน

การแปลความหมายคะแนน ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบประเมินทักษะการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมิน นอกจากนี้ผู้วิจัยจะได้จากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการสนทนากลุ่มครู 8 ท่านในทุกกลุ่มสาระ กลุ่มนักเรียน 3 ท่าน และผู้ปกครอง 3 ท่าน แล้วหาฉันทมติเพื่อสร้างเกณฑ์การประเมิน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แบบประเมินทักษะการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน ต้องประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่การประเมินทักษะการอ่าน ตัวบ่งชี้คือ ความคล่องตัวในการอ่าน ความเข้าใจในการอ่าน วิธีการอ่านสาร การประเมินทักษะคิควิเคราะห์ ตัวบ่งชี้คือ วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการ การประเมินทักษะการเขียน ตัวบ่งชี้คือ เนื้อเรื่อง ลำดับเรื่อง ไวยากรณ์ และกลไกการเขียน และมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบแยกองค์ประกอบ ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหาพบว่าตัวบ่งชี้ทักษะของแต่ละทักษะกับทักษะที่มุ่งประเมินมีความสอดคล้องกัน ละเกณฑ์การให้คะแนนกับตัวบ่งชี้ของทักษะที่มุ่งประเมินมีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้เครื่องมือยังมีความตรงเชิงโครงสร้าง

ดวงพร เพ็ชรดอน (2545 : 38-50) ได้สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทักษะการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 ฉบับ คือ แบบทดสอบวินิจฉัยการสะกดคำ แบบทดสอบวินิจฉัยการใช้คำ แบบทดสอบวินิจฉัยการเรียงประโยค และแบบทดสอบวินิจฉัยการเขียนตามรูปแบบ ผลการหาคุณภาพของแบบทดสอบมีดังนี้ มีความตรงตามเนื้อหา พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.50-0.91 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.05-0.79 ความเที่ยงรายฉบับคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าตั้งแต่ 0.83-0.89 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดตั้งแต่ 1.56-2.35 ความเที่ยงของการตรวจให้คะแนน โดยมีผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน มีค่าเท่ากับ .93

ณัฐพร ศรีสมบุรณ์ (2543 : 43-48) ได้สร้างแบบทดสอบอัตนัยเพื่อวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยสถานการณ์โจทย์ที่ใช้วัดระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ขั้นนำไปใช้ จำนวน 3 ข้อ และวัดขั้นการวิเคราะห์ จำนวน 3 ข้อ ด้านคุณภาพของแบบทดสอบมีความตรงตามเนื้อหา มีค่าความยากตั้งแต่ 0.51-0.67 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.49-0.77 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.93 ค่าความเที่ยงของการตรวจให้คะแนน โดยมีผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีค่าเท่ากับ 0.99

สุเทพ เบ็ญจวิไลกุล (2551: 120-122) ได้ศึกษาเครื่องมือประเมินความมีวินัยและความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่พัฒนาขึ้นมี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสังเกตความมีวินัยและความรับผิดชอบ จำนวน 42 ข้อ แบบวัดความมีวินัย

และความรับผิดชอบ จำนวน 42 ข้อ (2) แบบสังเกตความมีวินัยและความรับผิดชอบ มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.66 ถึง 1.00 มีความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้อัด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 และแบบวัดความมีวินัยและความรับผิดชอบ มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.66 ถึง 1.00 มีความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้อัด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527: 41-43) สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ลักษณะแบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบข้อความจำนวน 62 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นสถานการณ์จำนวน 33 ข้อ การหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 479 คนได้ค่าความเที่ยงซึ่งหาโดยแบบแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (Splithalf Method) เท่ากับ 0.9334 หาค่าความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้อัด (Known Group Technique) ได้ค่าความตรงเชิงสภาพโดยหาจากสหพันธ์แบบจัดอันดับ (Rank Correlation) อยู่ระหว่าง .507 - .613

วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข (2536: 153-164) พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะ ด้านจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 5 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 999 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย แบบวัดคุณลักษณะ ด้านจริยธรรมที่สร้างเป็นรูปแบบสถานการณ์ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาตอบทั้งหมด 60 นาที ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าระหว่าง 0.4860 ถึง 0.6440 (2) อำนาจจำแนกรายข้อจากเทคนิค 25 เปอร์เซนต์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความตรงเชิงสภาพหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบกับคะแนนที่ได้จากการประเมินของครูประจำชั้น พบว่า มีความตรงเชิงสภาพสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ความตรงเชิงจำแนกทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความตรงเชิงโครงสร้างทุกด้าน

นุชศรา ถิตย์ประเสริฐ (2546: 79-89) สร้างแบบทดสอบวัดเจตคติความมีวินัย ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 ฉบับ ฉบับที่ 1 วัดความรับผิดชอบ วัดความอดทน ฉบับที่ 2 วัดความเชื่อมั่นในตนเอง วัดความเชื่อมั่นภายใน ฉบับที่ 3 วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ วัดลักษณะมุ่งอนาคต วัดเจตคติต่อพฤติกรรมความมีวินัย ฉบับที่ 4 วัดการ

อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน วัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัดการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยละเลย วัดความสัมพันธ์ในครอบครัว วัดฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฉบับที่ 5 วัดความมีวินัยในตนเอง ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและการเลี้ยงดู ทั้ง 3 แบบ เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R = .748$)

บุญญา ชมศิริ (2547: 82-88) สร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนในอำเภอโพธารอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 645 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการทดสอบค่าที เพื่อหาค่าความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีเทคนิคกลุ่มรู้ชัด พบว่า แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความตรงเชิงโครงสร้างจากการทดสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัด และวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที มีความตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เทวินทร์ พิสง (2547: 78) ได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ฉบับ วัดคุณลักษณะ 6 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดพบว่า แบบวัดมีความตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00 และมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งตรวจสอบโดยเทคนิคกลุ่มรู้ชัด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบบวัดมีความเที่ยงรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94 โดยมีความเที่ยงรายด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย เท่ากับ 0.94 ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ 0.84 ด้านความเสียสละ เท่ากับ 0.87 ด้านความซื่อสัตย์ เท่ากับ 0.96 ด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เท่ากับ 0.94 ด้านความประหยัด เท่ากับ 0.92 แบบวัดมีอำนาจจำแนกทุกข้อ ซึ่งตรวจสอบโดยใช้เทคนิค 25% ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เจมส์ (James, 1986) ได้ศึกษาเรื่อง การทดสอบทักษะการคิดของนักเรียน Pennsylvania ปี 1985-1986 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ นั้นทางการประเมินจะให้คำนิยามทักษะการคิดวิเคราะห์จากความสามารถในการอ้างอิง การระบุ การได้มาของข้อมูลที่เหมาะสมก่อนทำการตัดสินใจ วิเคราะห์เหตุผล ระบุข้อสรุป โดยทำการประเมินนักเรียนในปี 1985 กับนักเรียนในระดับ เกรด 5 8 และ 11 และในปี 1986 ได้ทำการประเมินในระดับเกรด 4 6 7 9 และ 11 ซึ่งพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีทักษะทางด้าน การคิดวิเคราะห์สูงขึ้น

บาราบารา จิล และ ชาน (Barbara & Jill & Shawn, 1999) ได้ศึกษาการประเมินการเขียนแบบเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก สำหรับพัฒนาเด็กหุนหวน พบว่า นักเรียนที่ถูกประเมินโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก นั้น เมื่อทดสอบครั้งที่สอง โดยเว้นช่วงเวลาไป 10 เดือน นักเรียนมีคุณภาพระดับ 4 ซึ่งมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ซึ่งการสร้างรูบริกของเด็กหุนหวนนั้นจะพิเศษตรงที่ต้องสร้างเป็นเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละบุคคล เพราะแต่ละบุคคลมีความบกพร่องไม่เหมือนกัน

ปีเตอร์ และ พามร่า (Peter & Pamela, 2003) ได้ศึกษาเรื่อง “เขาสามารถอ่านได้แต่ไม่สามารถเข้าใจ : ประเมินความเข้าใจ” พบว่า Mark ที่ใช้แทนชื่อของเด็กที่มีลักษณะอ่านออกแต่ไม่เข้าใจในเรื่องที่อ่าน โดยเกิดจาก

1. ความล้มเหลวทางการเชื่อมความคิดระหว่างสิ่งที่อ่านกับสิ่งที่อ้างอิง
2. ความล้มเหลวทางการอ้างเหตุผล
3. ไม่สามารถหาความเกี่ยวพันกับความรู้สึกเดิมได้
4. ความล้มเหลวในการไม่ทราบศัพท์

ผู้วิจัยได้ใช้ผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาแบบประเมิน ดังนี้ การประเมินทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 เป็นการประเมินผลการเขียนที่แสดงถึงการคิดวิเคราะห์จากการอ่านข้อความ รูปภาพ สถานการณ์ ที่กำหนดให้ ของนักเรียนโดยวัดครอบคลุมตัวบ่งชี้และความสามารถ 5 ตัวบ่งชี้ คือ

1. การสรุปใจความสำคัญ และแสดงความคิดเห็น
2. การสรุปเป็นหลักการ กฎเกณฑ์ หรือรูปแบบ
3. การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง
4. การอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผล
5. การจำแนกองค์ประกอบ